Riiklik Avalik Raamatukogu

Postimees

Eesti päewaleht.

Ilmub Eesti Rahwameelse Eduerakonna waimus.

69. aastakäik. **Ilmub igal ärispäewal.**

Toimetuse ja talituse adress: „Postimehe“ toimetusele Tartu. Wene keeli: Въ ред. газ. „Постимесъ“, Юрьевъ (Лифл. губ.). Könetraat nr. 80.

Toimetuse könetunnid: Rüütli uul. nr. 9, lehe toimetuses, igal ärispäewal kella 12—2 lõunal. Päätoimetaja könet. k. 12½—2.

Pärnu wäljaande talitus ja toimetus: Pärnus, Rüütli uul. nr. 47. Könetraat nr. 119.

Tellida wõib lehte igast päewast alates kuni iga kuu wiimase päewani. **Adressi muutmise** korral tuleb 10 kop. maksta ja wana adress üles anda. **Saamata-jäänud numbrid** saadab lehe talitus ainult siis maksuta järele, kui nende tellimine 14 päewa jooksul pärast numbri ilmumist postile on pandud. **Tarwitamata jäänud käsikirjad** hoitakse ainult sellekohase soowi pääle alal. **Käsikirjad,** mis mitte meie alaliste kirjasaatjate poolt ei tule, jääwad hinna alla arwamata, kui nelle tasunõudmine pääle ei ole kirjutatud. **Sõnumid ja kirjeldusi** tohib „Postimehest“ ainult hallikat nimetades wõtta.

Kuulutuste nonpareille-rida **10** kop., lehe eesotsas **30** k., wäljaspool kodumaad kuulutuseküljel 30 kop., lehe eesotsas **60** kop. Kella 10 e. l. ülesantud kuulutused ilmuwad wõimalikult selsamal päewal.

Üksik nummer maksab [illegible]

Tellimishinnad

12	kuu	pääle	postiga	7	rbl.	—	kop.,
11	„	„	„	6	„	50	„
10	„	„	„	6	„	—	„
9	„	„	„	5	„	50	„
8	„	„	„	4	„	90	„
7	„	„	„	4	„	30	„
6	„	„	„	3	„	70	„
5	„	„	„	3	„	10	„
4	„	„	„	2	„	50	„
3	„	„	„	1	„	90	„
2	„	„	„	1	„	30	„
1	„	„	„	—	„	70	„

Poolikute kuude numbrid 3 kop. tükk ja [illegible]

Wäljamaale 3 korda nädalas saates 11 rbl., [illegible]

Eraldi juurde maksta: „Lasteleh[illegible] pooles aastas 15 kop.

Nr. 121. **Kolmapäewal, 1. (14.) juunil 1916.**

Sõda.

Lühike ülewaade.

Lõuna-Wolõnias on meie wäed arwata 60-werstasel joonel 22. maist saadik hulga maad edasi läinud, paiguti 50 wersta.

Nii on nad Rowno — Koweli raudtee piirkonnas Stohodi jõe äärde jõudnud, mis Koweli linnast wersta 35 lõunaida pool on.

Wladimiri pool on nad jälle Tortshini alewi (Lutski linnast wersta 20 lääne pool) ära wõtnud.

Edasi läi nüüd Ikwa jõest mitmel kohal üle tunginud ja Lutski — Kremenetsi joonest juba üle läinud. Waenlane taganes siin 29. mail ruttu ja korratult.

Galitsias panewad austerlased ja sakslased paiguti alles tugewasti wastu.

Nii on Tarnopolist 14 wersta põhjalääne pool, raudtee lähedal, kaua waheldawa õnnega wõideldud. Waenlane tormas siin öösl wastu 29. maid palju korbasid wihaselt kallale, wisati aga hommikuks tagasi.

Kaugemal lõuna pool on nüüd Ströpa ida kallas meie käes, ja Ströpa suu mail oleme meie sellest jõest weel tüki maad lääne poole tunginud. Kokku oleme meie Ströpa ääres arwata 35-werstasel joonel edasi jõudnud, paiguti arwata 15 wersta.

Nimelt wõtsime meie Butshatshi linna 28. mail ära. Siit põhja pool sundisime meie wastase kuni Ströpa jõeni taganema. Järgmistel päewadel panid siin aga austerlased appitõtanud sakslaste toetusel hulga wihaseid wastukallaletungimisi toime, mis alles edasi näiwad kestwat.

Butshatshist lõuna pool on meie wäed waenlase pääsejõukohad kätte saanud ja Ströpast paiguti kuni 10 wersta lääne poole tunginud.

Dnestri ääres ja Bukowinas wõidlewad meie wäed ka õnnelikult.

Dnestrist on nad mitmel pool üle läinud ja pääse teiste kindlustatud kohtade ka Salestshiki alewi ära wõtnud.

Okna — Tshernowitsi joonest natuke ida pool, Tshernowitsist wersta 20 põhjapõhjaida pool, saime meie 28. mai ümber hülgawa wõidu. Waenlase seisukoht langes siin ühes 18.000 mehega meie kätte.

Bukowina põhjanurk on nüüd kuni Pruti jõeni meie käes, Tshernowitsi agulite juures peetakse palawaid wõitlusi, waenlase tugewad kindlustused sellest linnast põhjaida ja ida pool on juba langenud.

Wangi wõtnud oleme meie 22. maist saadik üle 115.000 mehe, nende hulgas 1700 ohwitseri, ja saaki oleme meie ka rohkesti saanud.

Riia lahe ja Pripeti jõe wahel oleme meie hulga waenlase kallaletungimisi tagasi löönud, nii Tiruli soost põhja pool (Riiast lääne pool), mõnel Jakobstadti wäerinna-osal, Driswjatõi järwest lõuna pool, Krewo alewi ümbruses ja Jasljolda jõe ääres.

Verduni juures on prantslased waenlase kallaletungimised tagasi löönud, ainult öösl wastu 31. maid on nad ühe kaitsekraawi-osa Thiaumont'ist lääne pool kaotanud.

Italia sõjawäljal on meie lepingu-osalised õnnelikult wõidelnud, peaaegu kõik waenlase tormijooksud nurja ajanud ja ise ka weel mitmel kohal natuke edasi läinud.

Waenlase weelused paadid on Adria merel ühe Italia aurulaewa, mis wäge wedanud, põhja lasknud. Ka osa soldatid, kes tal olnud, on surma saanud.

Ida sõjawäli.

Petrogradis, 28. mail. — Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt:

Wägede Kõrge Ülemjuhataja, Keisri Herra sai eila Prantsuse wabariigi presidendilt järgmise telegrammi: Hiilgaw wõit, mille Wenemaa on saanud, annab ühendatud riikide ühisele tegewusele tugewa tõuke üleüldise wõidu poole. Sel ajal kui Prantsuse wäed Verduni ees sakslaste korduwad kallaletungimised wankumata wahwusega tagasi löövad, annawad Teie Majestedi tublid Wene soldatid meie waenlastele werise hoobi. Prantsusemaa wärises röömu pärast, kui ta selle õnneliku sõnumi sai ja mina palun Teie Majesteti Iseenesele ja Teie sõjawäele minu palawat õnnesoowi wastu wõtta. Raymond Poincaré.

Lääne wäerind.

Kindral Brussilowi wäed jatkawad edasitungimist ja wastase tagaajamist.

Waenlase järelwägedega wõideldes lähewad meie wäed Störri jõest, niihästi Lutskist all kui ka ülewal pool, üle. Ülejõudnud wäeosad ajawad waenlast taga, kes seljatagusel seisukohtadel katsub püsida.

Galitsias, Tarnopolist põhjalääne pool, Gljadki ja Tsebrowi piirkonnas, wõideldakse mägede pärast kuumalt, mis mitu korda üke käest teise kätte on läinud. Belgia soomusmasinad aitawad meie wägesid tublisti.

Waenlase wäerinnast läbimurdmise alumise Ströpa piirkonnas on toonud, et meie waenlase kindlustatud seisukoha Ströpa idakaldal kätte oleme saanud. Täna, 28. mail, koidu ajal, läksid meie wäed Butshatshi linna ja wõtsid edasitungimist Dnestri ääres arendades Sisjanka küla ära. Potokist kõrgel oleme meie palju suurtükiwäe-materjali ühes kuulide ja padrunitega saagiks saanud. Meie edasitungimine kestab edasi.

Eilastes wõitlustes wõtsime me 97 ohwitseri ja arwata 5½ tuhat alamwäelist wangi ja saime 11 suurtükki saagiks. Kokku oleme meie sellel wõitluste-järgul 1240 ohwitseri ning arwata 71.000 alamwäelist wangi wõtnud ja 94 suurtükki, 167 kuulipildujat, 53 pommiwiskajat ja palju muud sõjakraami saagiks saanud.

Düüna jõe wäerinnal wahetati paljudel kohtadel suurtükituld. Öösl wastu 27. maid andis Saksa suurtükiwägi mitmele Dwinski seisukohtade osale suurtükkide ja miiniwiskajatega tugewasti tuld.

Krewo alewi piirkonnas, Smorgonist lõuna pool, katsus waenlane meie kaitsekraawidele mitu korda ligineda, aeti aga meie tulega tagasi.

Ogінski kaanali ääres wahetati paiguti elawalt tuld.

Kaukasia wäerind.

Trapesundi piirkonnas ajasid meie wäeosad wastase seisukohtadelt, mis Platanast lääne pool on, ära. Türklaste wastukallaletungimine lõödi nende suure kahjuga tagasi.

* * *

Tsebrowi küla on Tarnopolist 14 wersta põhjalääne pool, raudtee ääres.

Gljadki küla on Tsebrowist 5 wersta põhjapõhjaida pool, Sereti jõe paremal kaldal, Tarnopolist 15 wersta põhjalääne pool.

Stsjanka küla on Dnestri pahemal kaldal, Nishniowi alewist 11 wersta lõunaidaida, Butshatshi linnast 18 wersta lõunalõunalääne, Potoki külast 6 wersta põhjalääneläänе ja Jaslowetsi külast, mille ümbrusest meie edasitungimist alanud, 14 wersta lõunalääneläänе pool.

Potoki küla, wäikese Slota jõe ääres, on Jaslowetsi külast 9 wersta lõunalääne, Ströpa jõest 4 wersta lääne ja Dnestri jõest wersta 5 põhja ja wersta 8 ida pool.

Petrogradis, 29. mail. — Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt.

Lääne wäerind.

Saadud aruannete järel kestis meie wägede edasitungimine Wolõnias, Galitsias ja Bukowinas eila unte kordamineku tõttu edasi. Waenlase wäed saawad juba ainult wangilangejate poolest määratu suurt kahju. Meie wägede wahwad kallaletungimised annawad meile tuhandeid uusi wangisid ja wäga mitmesugust sõjasaaki, mille arwust praegu wõimalik ei ole enam wõi wähem täpipäälsélt aru anda.

Nii saime meie ühel waenlase wõetud seisukohtade osal kätte: 21 kiirteheitjat, 2 woori, 29 wäljakööki, 47 kuulipildujakaarikut, 12.000 puuda okastraati, 1000 betonpalki, 7 miljoni betonkupikut, 10.000 puuda sõja, määratu suuri tulesõjariista-moona laoosid ja otsatu palju sõjariistu, riideid ning mitmesuguste kraami.

Ühel teisel seisukohtade-osal wõtsime meie ära: 300.000 püssikuuli, 300 karpi kuulipildujate lintisid, 200 kasti käsigranata, 1000 terwet püssi, 4 kuulipildujat, 2 suurtükkide laske kauguse mõõtjat ja 1 uue Nortoni kaewu (teisale wiibawa kaewu joogiwee saamiseks).

Mitmesugusteks ehitusteks waenlase poolt walmistatud määratu suure hulga materjali ärawõtmine ütleb juba isenesest, et meie õigel ajal kallale oleme tunginud.

Eilase päewa wõitlustes wõtsime meie 1 kindrali, 409 ohwitseri ning 35.100 alamwäelist wangi. Saagiks saime meie 36 suurtükki, 13 kuulipildujat ning 5 pommiwiskajat. Seega oleme meie sellel wõitluste-järgul kokku juba 1 kindrali, 1649 ohwitseri ning üle 106.000 alamwäelise wangi wõtnud ja 124 suurtükki, 180 kuulipildujat ning 58 pommiwiskajat saagiks saanud.

Üksikutest wõitlustest on esiotsa järgmised teada:

Ühe meie noore wäeosa äge wõitlus Roshistshe juures (Störri ääres, Lutskist all pool). Siin katsusid sakslased austerlasi toetada, aeti aga meie jalawäe kallaletungimisega keda raskete suurtükkide tuli kaitsis, alewist wälja, selle järel kui nad üle 2000 wangi, 2 suurtükki ning kuulipildujaid olid kaotanud. Meie wäed ajavad taganewaid sakslasi taga.

Wäed, kes Dubno linna piirkonnas tegewad on, wõtsid waenlast suudes Dubno linna jõe ja sõdi ära. Mõned wäe-osad läksid Ikwa jõest üle ja arendawad oma edasitungimist. Osa neist wõttis Demidowka küla piirkonna, Mõnowi — Berestetshko kiwitee ääres, ära. Waenlase wägi, kes Mõnowi toetuspunktis asus, sunniti alla andma.

Kui meie waenlase tema pääsejõukohalt Butshatshist põhja pool tagasi lõime, wõtsime meie palju mehi wangi, pääle muu ka ühe Austria bataljoni staabi, ja saime palju sõjariistu saagiks. Waenlane wisati Ströpa jõkke. Ossowtse juures, Butshatshist põhja pool, sai üks meie polk terwe waenlase batarei, kus neli 10-tsentimeetrilist (4-tollist) haubitsit oli, kätte.

Kindral Letshitski wäed wõtsid waenlase seisukoha Dobronowtsest lõuna pool (Tshernowitsist 20 wersta põhjaida pool) ära, ehk küll waenlane meeltheitwalt wastu pani ja mitte ainult külje pealt, waid ka selja tagant suurtükituld andis ja miina plahwatama pani. Selles piirkonnas üksi wõtsime meie 18.000 alamwäelist, 1 kindrali ning 347 ohwitseri wangi ja 10 suurtükki ära. Aruande saatmise ajal tuli wangisid suurte salkade kaupa.

Salestshikist lõunaida pool löödi waenlane kindla kallaletungimisega ja taganeb. Jurkuts'i jaama on waenlane õhku lasknud. Tekke mehed tormasid ratsawäega taganewale waenlasele kallale ja tegid tema taganemise korratuks.

Waenlane katsus seisukorda, mis tekkinud, parandada ja asus paljudel kohtadel wihastele wastukallaletungimistele. Nii tormasid tugewad waenlase jõud 28. mai koidu ajal Sjomki piirkonnas (Kolki'st ida pool) meie ette läinud wäeosadele kallale ja surusid nad koondatud suurtükitule toetusel Störri jõe paremale kaldale. Aga meie panime selle edasitungimise arendamise juba selsamal päewal seisma.

Õige suurt kangekaelsust näitab waenlane Torgowitsa piirkonnas (Störri jõe ääres, Lutskist ülewal pool), kus wihane wõitlus möllab.

Alaliste ägedate kallaletungimiste üleüldised tagajärjed, mis meie wäed 22. kuni 28. maini toime pannud, annawad waenlase kindlustatud seisukohtadest läbimurdmise pildi kõigi meie wägede rindadel, kes Polesjest kuni Rumenia piirini wõitlewad.

Kaukasia wäerind.

Türklased tormasid meie seisukohtadele Platana poolt mitu korda kallale, wisati aga suure kahjuga tagasi. Meie kaitsekraawide ees on sadasid waenlase surnukehasid maas.

Gümüshhane pool wõtsid meie wäeosad wastase kaitsekraawide esimese joone ära.

Diarbekiri pool läksid meie wäed edasi ja wõtsid wastaje mõni wangi ning kuulikastisid ära.

* * *

Roshistshe alew on Störri pahemal kaldal, Rowno—Koweli raudtee ääres, Lutski linnast 19 wersta põhja pool.

Mõnowi küla on Ikwa pahemal kaldal, Dubno linnast 12 wersta põhjalääne ja Lutski linnast 30 wersta lõunaida pool.

Berestetshko küla on Störri paremal kaldal, Austria piiri lähedal, Mõnowist wersta 35 lõunalääne pool.

Demidowka küla on Mõnowist 20 wersta lõunaläänelääne ja Dubnost 26 wersta lääne pool.

Ossowtse küla on Ströpa idakaldal, Butshatshi linnast 10 wersta põhja pool.

Dobronowtse küla on Tshernowitsi linnast 20 wersta põhjapõhjaida, Okna külast üle 10 wersta lõuna wõi lõunalõunaida pool.

Jurkutsi küla on Dobronowtsest 6 wersta lääne, Tshernowitsist 21 wersta põhja ja Salestshikist 21 wersta lõunaida pool.

Sjomki küla on Störri pahemal kaldal, Kolki alewist 5 wersta all, see on põhjaidaida pool.

Torgowitsa küla on Ikwa suu juures, Lutskist wersta 20 lõuna, Mõnowist 14 ja Dubnost 26 wersta all, see on põhjalääne pool.

Petrogradis, 30. mail. Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt.

Lääne wäerind.

Lõuna-Wenemaal oli telegrammide wahetus eila öösel mürkstamise pärast ajuti seismas. Selle pärast wiibis aruannete saatmine ja on teated meie wägede tegewusest wähepoolsed. Saadud aruanded tunnistawad, et kindraladjutant Brussilowi wägede edasitungimine eila edasi on kestnud. Paljudel wäerinnaosadel aetakse löödud waenlast taga. Paiguti peetakse wastasega, kes meeltheitwatele wastukallaletungimistele asub, palawaid wõitlusi.

Meie poolt wangiwõetud meeste üleüldine arw on 1700 ohwitserwi ja 113.000 alamwäeliseni tõusnud.

Wõitlustest on järgmisi lähemaid sõnumid tulnud: Eila nimetatud wõitluses Roshistshe juures on üks meie noortest wäeosadest 18 Saksa ohwitseri ning 1185 alamwäelist ja 26 Austria ohwitseri ning 742 alamwäelist wangi wõtnud. (Eilases sõnumis seisis ümargune arwa 2000.)

Lutskist lõuna pool, Ikwa jõe wäerinnal taganeb waenlane rutta ja korratult. Meie wäed ajavad teda taga ja seisawad tal kannul.

Galitsias, Gljadki ja Worobjowka küla piirkonnas, Tarnopolist põhja pool, tormas waenlane meie wäeosadele wihaselt ja mitu korda (kuni kuus korda) kallale, wisati aga 29. mai hommikuks tagasi. Siin oli meie suurtükiwägi üliwahwa ja wõttis kõik tormijooksud waenlase lämmatawast tulest hoolimata hirmsa tule-andmisega wastu.

Bobulintse piirkonnas, Butshatshist põhja pool, panid austerlased, keda siia-saadetud Saksa wäeosad toetasid, kangekaelselt wastu. Hulk waenlase wastukallaletungimisi, mis meie kallaletungimistega waheldasid, sundis meie wägesid siin natukene taganema. Wõitlus kestab koswawa ägedusega edasi.

Piirkonnas, mis Dnestrist lõuna pool, olid meie wäed eila juba Salestshiki sillakindlustuse juures, ja wõitlesid Tshernowitsi linna agulite pärast. Tshernowitsis oli tugewaid plahwatusi, waenlane laskis Mihala küla juures olewa silla, Tshernowitsist ida pool, õhku. Meeste arw, kes kindral Letshitski wägede poolt wangi wõetud, tõusis 21.000 hingeni. Need wangid on Ungari jala- ja ratsawäeosadest.

Riia sõjawälja paremal tiiwal ajusid sakslased Tiruli soost põhja pool kallaletungimisele, löödi aga tagasi, mille järel meie wäed uuesti edasi läksid.

Terwel Jakobstadti seisukohtade wäerinnal hakkasid sakslased 29. mai hommikul äkki tugewat püssi- ja suurtükituld andma. Mõne aja järel tulid nende ahelad paiguti edasi, löödi aga kõigilpool meie tulega tagasi ja taganesid oma kaitsekraawidesse.

Driswjatõi järwest lõuna pool tungisid kaunis suured Saksa jõud öösl wastu 29. maid suurtükitule andmise järel kallale. Ka siin taganesid nad, kui nad meie koondatud tulega wastu wõeti.

Krewo alewist lõuna pool andis waenlane öösl wastu 29. maid tugewat suurtükituld, mille järel ta Katshanõi külast lõuna pool kaunis suurte jõududega kallale tungis. Wastase osadel läks korda Katshanõi külast lõuna pool olewas metsas püsida. Aga kui waenlasele suurtükkidega tuld anti ja käsigranata wisati, oli tema sunnitud metsa, suuremast osast, mis ta käes oli, lahkuma.

Jasljolda ääres lõime meie oma tulega wastase kallaletungimise tagasi.

Kaukasia wäerind.

Muutusi ei olnud.

* * *

Worobjowka küla on Tarnopolist 14 wersta põhjalääne, Gljadki külast üle 3 wersta lõuna ja Tsebrowi külast, mis raudtee ääres, 2 wersta põhja pool.

Bobulintse küla on Ströpa läänekaldal, Butshatshi linnast ligi 12 wersta ja enne nimetatud Ossowtse külast 2 wersta põhja pool.

Mihala küla on Tshernowitsi linnast 6 wersta ida pool.

Tiruli soo, Riiast lõuna ja lõunalääne pool, kahel pool Riia — Mõitawi raudteed, ulatab Düüna ligikonnast Ala äärde ja Olaist Babiti järweni ja on wersta 30 pikk ja kuni 10 wersta lai. Sakslased tungisid Tiruli soost põhja pool kallale, see on arwatawasti soo ja Babiti järwe wahel, Riiast peaaegu lääne pool.

Katshanõi küla on Krewo alewist 10 wersta lõuna ja Lida — Molodetshno raudteest pool wersta põha pool.

Jasljolda jõgi, Pripeti pahem haru, hõlmab Ogінski kaanali kohal Pinski linnast ligi 20 wersta põhjalääne poole.

Petrogradis, 31. mail. Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt.

Lääne wäerind.

Et Austria-Ungari ja Austria-Saksa wäed meie lõunawägede hoopide alt paljudel kohtadel on pääsnud, siis on meie wangide arw sellest, mis eilases sõnumis seisab, ainult wähe suuremaks kaswanud ja on nüüd arwata 1700 ohwitseri ning 114.000 alamwäelist.

Teada on, et kindral Letshitski wäed wõitluste-järgu algusest saadik 1 kindrali, 3 polgu-juhataja, 754 ohwitseri ning 37.832 alamwäelist wangi ja 120 kuulipildujat, 49 suurtükki, 21 pommiwiskajat ning 11 miiniwiskajat ära on wõtnud.

Roshistshest põhjalääne pool jõudsid meie wäed sakslaste löömise järel Stohodi jõe äärde. Lutskist lääne pool wõtsid meie wäed Tortshini ära ja jatkawad waenlase surumist.

Ströpa jõe wäerinnal, Bobulintse kõrgust põhja pool, kestab äge wõitlus edasi. Meie wõtsime Sarwanitsa küla waenlase meeltheitwa wastupanemise järel ära. Mõnel wäerinnaosal leiti, et waenlane enne walmisseatud seisukohtade kindlustamiseks kiiresti tööd teeb.

Dnestri wäerinna-osal ja lõuna pool on meie wäed Dnestrist wõideldes üle läinud, pääle paljude teiste kindlustatud kohtade Salestshiki alewi ära wõtnud ja tungiwad edasi.

Pruti jõe wäerinna-osal, Bojanist kuni Nepolokouts'ini, jõudsid meie wäed otse tema pahemale kaldale. Tshernowitsi sillakindlustuse juures peetakse kuuma wõitlust.

Wastane on kõigile poole, kust ta lahkunud, määratu suure hulga sõjakaaki jätnud. Nii on ta Dubno — Kosin'i teele terwe telefonitraadi-wõrgu, palju püssikuula, miiniwiskajaid, automobila, kitsarööpalise raudtee ühes suure hulga waguniitega ja tarbeainete-ladu maha jätnud. Sessamas piirkonnas on ta Wäikese Miltsha küla juures olewale mäele kõigile poole ärapaistwa Austria wõitude mälestusesamba, Austria riigikulliga kroonitud kõrge samba, terwels jätnud.

Sadaguras, mis Tshernowitsist põhja pool, oleme meie suure ehituse-materjali lodu ja ühe rippuwa raudtee kätte saanud. Ja ühes käsus, mille meie surnud Saksa ohwitseritelt leidnud, uleb wäeosade kirjeldamisel sõna ette „ja tei-

Hans R[illegible]
Johanna R[illegible]

Tartus, 29. mail 1916.

[illegible] sed lööd[illegible] austerlased.“ [illegible] oma tunnistusi andes [illegible] austerlaste jätised“ [illegible] kokku on pandud.

Düüna jõe wäerinn[illegible] pool lasksid sakslased [illegible]

Kaukasia [illegible]

Diarbekiri pool [illegible] türklaste seisukohale sala[illegible] kui see puhkamas oli, [illegible] leeri ära. Wastane sai [illegible]

Türklaste kallaletun[illegible] konnas löödi tagasi.

*

Stohodi jõgi on R[illegible] — Koweli raudtee k[illegible] lääne pool.

Tortshini alew on [illegible] lääne pool.

Sarwanitsa küla on [illegible] wersta põhja pool, Str[illegible]

Bojani küla on [illegible] Tshernowitsi linnast [illegible] pool.

Nepolokoutsi küla [illegible] wersta põhjalääne ja [illegible] lõunaida pool, Tshernow[illegible] tee ääres.

Kosini küla on Dub[illegible] lääne ja Kremenetsist [illegible] põhjalääne pool.

Wäikese Miltsha [illegible] wersta lõunaläänelääne [illegible]

Sadagura küla on [illegible] põhja pool.

Me[illegible]

Briti ametliku sõnum[illegible] leja „Hampshire“ 23. [illegible] miini otsa sattunud ja 1[illegible] nud. Teda on kaks tor[illegible] nud, aga need on enne [illegible] meri on wäga laenetan[illegible] ristlejat, selle järel kui s[illegible] ranna poole sõitnud, on [illegible] lejalt on ainult 12 inim[illegible] kes parwega randa on j[illegible]

Londonis, 29. m[illegible] jad wõitlusest tagasi jõu[illegible] otsekohe maale. Admira[illegible] wad üle ja ütles merem[illegible] et sakslased 2 soomuslaev[illegible] tugewamat soomusristle[illegible] „Lützow'i, 4 kerget ristle[illegible] dokütta, et ta neid kokk[illegible] kaotanud. Admiral ütle[illegible] kokkupõrkamine. Mina [illegible] sakslased löpulikult ar[illegible] wõidetuks tunnistawad.

Lääne s[illegible]

Verduni wõitlustest [illegible] ametlikud sõnumid järgn[illegible]

27. mail tormasid [illegible] lääne ja lõunalääne poo[illegible] löödi aga prantslaste tu[illegible] põhjaida pool andsid n[illegible] sel öösl tugewasti tuld.

28. mail peeti mõler[illegible] õige elawat suurtükiw[illegible] wõtsid sakslased mäe 3[illegible] tungimist ette, mis täies[illegible]

29. mail laskis wa[illegible] konda Thiaumonti m[illegible] jordist lääne pool. [illegible] Maasi pahemal kaldal [illegible] nale tuld. Maasist par[illegible] wõitlus Souville'ist ja T[illegible] elaw. Sakslased tor[illegible] Baux' jordist lääne pool [illegible] tagasi.

30. mail tormas w[illegible] Thiaumontist põhja poo[illegible] wäega ägedalt kallale, [illegible] tulega kinni ja sai ras[illegible] piirkonna laskis ta wee[illegible] lääne pool ja meie lepi[illegible] Souville'i ning Tavan[illegible] pahemal kaldal peeti ju[illegible] courtist põhja pool.

30. mai õhtul hilja[illegible] kallaletungimisi terwes [illegible] mõisast lääne pool ja [illegible] ette-ulatawasse kaitsekra[illegible] idapoolistel nõlwakutel. [illegible] löödi nende kallaletungim[illegible] tagasi. — Chattancourti [illegible] kestis öösl wastu 31. m[illegible]

Roomast teatati [illegible] Sette Comuni kõrgel m[illegible] ägedusega edasi. 25. [illegible] meie seisukohtadel C[illegible] kuni kella 11 õhtul [illegible] Kallaletungijad said oh[illegible] ainulese roodu wäerin[illegible] waenlase surnukeha. Ei[illegible]

selle järel kui ta õige palju abi oli saanud ja paljude batareidega tugewasti tuld oli annud, oma tormijookfusid Asiagost ja Campomulost ida pool. Meie Alpi kütid ja jalawägi löid waenlase tormijooksu-kolonnad mitu korda tagasi ja tormasid ise püssitikkudega wahwasti kallale. Aga õhtul taganesid meie wäed, et waenlase suurtükiwäe alalise tule eest hoida, uutele seisukohtadele, mis endistest mõni saba meetert kaugel on.

Roomast 28. mail: Selle järel kui waenlane 26. mail õnnetult wõidelnud ja üli-suurt kahju saanud, andis ta meie seisukohtadele eilu ainult nõrgalt tuld. Selle wastu panid meie wäed mitmel wäerinna-kohal wastukallaletungimisi toime, miska nad suuri waenlase wägesid wälja kutsusid, keda meie batareid õnnelikult lasksid.

Natuke edasi läksime meie ülemise Vallarsa ääres, Posina mäejõe juures, Astico orus ja Monte Cengio läänepoolistel nõlwakutel.

Roomast, 29. mail. — Waenlane wõttis oma jõu 28. mail meie wäerinna wäikesel osal Asiagost lõunalääne pool kokku. Tugewa suurtükitule andmise järel tormasid tihedad waenlase wägede hulgad, arwata üks diwisjon, meie Monte Lemerle seisukohale mitu korda agarasti kallale, wõeti aga wastukallaletungimisega wastu ja wõtati raske kahjuga tagasi. Meie kätte jättis waenlane üle 100 wangi, kes 20-daft maakaitsewäe-polgust on.

Meie edasitungimine areneb Etshi ja Brenta wahel. Meie jalawägi, keda suurtükiwägi agarasti toetas, läks weel mõlemal Vallarsa nõlwakul, mägedel Posinast lõuna pool, Astico ääres, Frenzela oru ülemises osas, Asiago kõrgel maal, ja Maso mäejõe pahemal kaldal edasi.

Roomast, 30. mail. — Lagarina orus pommitas waenlane meie seisukohti Coni-Zugna'l ägedasti. Pasubio piirkonnas ja Posina — Astico joonel jatkasid meie jalawäe-osad eila edasiminekut, ehk küll waenlane tugewasti tuld andis ja kõrgematel maadel lumetuisk möllas. Kaks waenlase wastukallaletungimist Forni Alti pool ja Campigla piirkonnas lõödi tema raske kahjuga tagasi.

Sette Comuni kõrgel maal, Asiagost lõunalääne pool läksid meie eelmised wäed Canama orust läbi Monte Cengio lõunaida nõlwakuid mööda ja Monte Bareo'l ning Monte Busibollo'l edasi. Täiendawad teated näitawad, et meie 28. mai wõitluses Lemerle mäel hiilgawalt oleme wõitnud. Siin pidasid meie kaks polku waenlase suurte hulkade päälesurumisele kindlasti wastu, kes otse meie seisukohtade juurde tulid, asusid siis wastukallaletungimisele, ajasid tormijooksjad laiali ja kihutasid neid hulga maad taga.

Sugana orus läksid meie wäed Maso mäejõe ääres edasi ja löid kaks waenlase wastukallaletungimist Scurelle lähedal (Calamento juust 2 wersta ja piirist 6 wersta põhja pool) tagasi.

* * *

Roomas, 28. mail. — Stefani agentur teatab: Kaks waenlase weealust paati tungisid eila õhtul Adria mere alumises osas meie meresuurile kallale, kus kolm aurulaewa sõjawägede, sõjamoona ja torpedoküttide laewastikuga olid. Ehk küll weealustele paatidele ruttu kallale tungiti, läks neil siiski korda miinisid saata. Neist läks üks aurulaewale „Principe Umberto'le" pihta ja see wajus tema päästeabinõudest ja teiste laewade kiirest abijõu hoolimata mõne minutiga põhja. Kahju ei ole weel täiesti teada, arwamise järel on laewal olnud soldatitest pool otsa saanud.

Ida-Afrikast.

Londonis, 30. mail. Kindral Smuts teatab Saksa Ida-Afrikast: Hannitoni kolonna wõttis (Arusha — Tanga) raudteed mööda edasi tungides tähtsa Mombo jaama ära. Waenlase wäesalk, kes säält wälja suruti, taganes lõuna poole. Meie wäed said ühe kuulipilduja saagiks.

Hoskins'i wäesalk wõttis Mkaramo ära, mis Mombost 14 penikoormat lõunalääne pool on, ja surus kaunis suured waenlase jõud lõunalääne poole.

Meie kahju on tühine.

Van de Wenter algas sakslastega Kondoa Irangi'st ida pool wõitlust.

Lõunapiiri ääres tungis polgu-ülem Rogers waenlasele Poroto mäe juures kallale ja wõttis talt ühe wäljasuurtüki ühes muu sõjakraamiga ära.

Polgu-ülem Murray wõttis Bismarckburgi ära (mis asumaa lõunalääne nurgas, lõunapiiri ja Tanganjika järwe lähedal on).

Politika ringwaatus.

Italiast.

Salandra ministerium on enese lahti palunud.

Roomas, 28. mail. — Saadikutekogu koosolek. Wabariikline Chiesa pani ette sisemiste asjade ministeriumi eelarwe harutamist pooleli jätta, et walitsusele wõimalust anda sellel kujul, mille tema ise hää leiab olewat, sõjaseisukorrast ja abinõudest, mis wõidu kindlaks teewad, teatada.

Pääminister Salandra seletas, et sõda küll tõsine on, aga ometi põhjust ei anna rahutu olla ja ütles: Liig rutulised otsused ei ole soowitawad. Meie peame maal kindla wõidulootuse ja rahulikkuse tunnet andma. Salandra palus Chiesat oma ettepaneku juurde mitte kindlaks jääda ja saadikutekogu esmaspäewal ajutist eelarwet edasi harutada, millal ka walitsuse üleüldist ja sõjapolitikat laialt wõidaise harutada.

Selle järel wõttis Chiesa oma ettepaneku tagasi ja awaldas walitsusele usaldust, kuna ta arwas, et walitsus parlamendile õiget teed õigel ajal näitamata ei jäta. Seega lõppis see asi.

Roomas, 28. mail. — Salandra wõttis saadiku Luciani päewakorra-ettepaneku wastu, kus järgmist seisis: Saadikutekogu usaldab walitsuse tegewust ja wõtab ajutise eelarwe wastu. Salandra palus saadikutekogu ettepaneku kahte osa lahus otsustamisele wõtta.

Selle järel kui hulk saadikuid olid seletanud, mispärast nad hääle poolt wõi wastu annawad, lükkas saadikutekogu nimede järel hääletades ettepaneku esimese osa, see on sõnad „Saadikutekogu usaldab walitsuse tegewast", 197 häälega 158 hääle wastu tagasi.

Roomas, 30. mail. — Saadikutekogu laupäewase koosoleku aruandest on näha, et Salandra kabinetile mitte selle pärast usaldust awaldamata ei ole jätetud, et temaga põhjusmõttelikult ühel nõul ei olla, waid selle pärast, et erakondade enamus nüüdsel ärewal ajal, kus waenlane üle Italia piiri tulnud, walitsuse eesotsas ühenduse-ministeriumi soowib näha, kus kõigil parlamendi-erakondadelt asemikke on. Seda on kõigi erakondade juhatajad ütelnud, kui nad oma hääleandmist on põhjendanud.

Salandra on oma kõnes tunnistanud, et Trentino't juba otsekohe austerlaste kallaletungimise algusel agaramini oleks wõidud kaitsta, et aga nüüd põhjawäerinna kaitsmiseks kõik abinõud tarwitusele on wõetud.

Missugune uus ministerium saab, ja kes tasse senise wähemuse liikmetest astuwad, on esiotsa teadmata.

Roomas, 30. mail. — Saadikutekogu koosolek. Pääle rahaministri Daneo, kes Parisis, olid kõik ministrid koosolekul. Salandra ütles, et ministerium otsuse pärast, mille saadikutekogu üleeila teinud, kuningale lahkumise-palwe ette on pannud. Kuningas on enesele õiguse jätnud lõpu-otsust pärastpoole teha. Ministerium jääb ajuti walitsema ja wõtab wastutuse kõige eest, mida sõja mehiseks edasipidamiseks tarwis läheb, enese kanda. Salandra palus saadikutekogu oma koosolekuid edasi lükata, kuni kriisis on lõppenud. Koosolek lõpetati meeleawaldustega sõjawäe auks. Selle järel andis Salandra senatis niisamasuguse seletuse.

Greekamaalt.

Et nüüdne Greeka walitsus kestkriitidesõbralist politikat ajama on hakanud, siis wõtawad liitlased ta wastu mitmesuguseid abinõusid tarwitusele. Pääle muu kitsendawad nad Greeka laewasõidu-wabadust ja takistawad ta laenu-tegemist, nii et kui Atena walitsus oma politikat warsti ei muuda, siis Greekamaal suurte majandusliste raskustega wõidelda tuleb.

Prantsusemaalt.

Parisis, 31. mail. — Majanduslise konwerentsi koosolekuid hakatakse wäliste asjade ministeriumis pidama. Esimest koosolekut juhatab pääminister Briand, teisi kaubanduseminister Clémentel.

Saksamaalt.

Stokholmis, 28. mail. — Berlinist teatatakse ametlikult: Liebknechtile on teada antud, et teda riigikraandmises sõja ajal kaelakohtu seaduse 89-da paragrafi põhjal süüdistatakse. Asja hakatakse Saksa sõjakohtus lähemas tulewikus harutama.

Austriast.

Stokholmis, 28. mail. — Wienist teatatakse ametlikult: Kramarshi ja ta seltsimeeste adwokadid kaebasid ülemasse kohtusse edasi. Surma-otsuse on Wieni diwisjonikohus teinud.

Parisis, 28. mail. — Kuningas Alfons tegi Hispania saadikule Wienis ülesandeks keiser Franz Josefi ja Austria walitsust paluda, et hiljuti surma mõistetud Kramarshi, Tsherwenka, Rashin'i ja Samasal'i karistust pehmendataks.

Ühisriikidest.

Chicagos, 28. mail. — Wabariiklise erakonna konwent määras kohtuniku Hughes'i peaaegu ühel häälel presidendi kandidadiks. Edulaste konwent walis oma kandidadiks ühel häälel Roosevelt'i.

Chicagos, 29. mail. — Roosevelt telegraferis eduerakonna konwendile, et tema praegu kandidadiks ei taha hakata ja senator Lodge kui kompromissi-kandidadi walimist soowitab.

Tähendus. Kohtunik Hughes on enese ametist juba lahti palunud, selle pärast et ta presidendi kandidadiks on hakanud. Tema programm on kindlam wäline politika, Ühisriikide kodanikkude kasude kindlam kaitsmine ja kaitsetollid.

Demokratiline erakond, kes nüüd walitsemas, nimetab oma kandidadiks arwatawasti praeguse presidendi Wilsoni.

Wene riigist.

Nelipühad Tsaari telgis.

Pühade eel 28. mail toodi Wladimiri Jumalaema imetegew pühapilt Kõigekõrgemal käsul Moskwast Tsaari telki. Kell 4 p. l. wiidi pühapilt raudteejaamast telgi kirikusse, pühaliku rongikäiguga, millest osa wõtsid Mohilewi pääpiiskopp Konstantin, Hoomeli piiskopp Warlaam, sõjawäe ülempreester Shawelski, staabi ülem kindr.-adj. Aleksejew, kindr.-adj. Iwanow, staabi ametnikud, kuberner ja teised. Tsaari telgis olid püha pilti wastu wõtmas Majestet Keisri Herra, Ausärjepärija Tsesarewitsh, Suurwürstid Georg Mihailowitsh ja Sergei Mihailowitsh, würst Igor Konstantinowitsh ja saatkonna liikmed. Kui pühapilt kirikusse üles oli seatud, pidas ülempreester Shawelski palwe-jumalateenistust.

Esimesel nelipühal peeti Tsaari telgis staabi ruumide ees platsil tänu-jumalateenistust wõitude puhul, mis Wene wäed saanud. Enne jumalateenistust wiidi Wladimiri Jumalaema pühapilt telgi kirikust wälja selle maja ette, kus Majestet asub. Palwe ajal lauldi „Palju aastaid" Wene keiserlikule suguwõsale ja Wene kui liidu riikide sõjawäele, ning „Igawest mälestust" nendele, kes wõitlustes langenud. Kui jumalateenistus lõpule oli jõudnud, läks Keisri Herra staapi oma hariliku töö juure. Pühapilt wiidi kirikusse tagasi.

Wene uued hiilgawad wõidud, millest Wägede Kõrge Ülemjuhataja staab teateid toonud, on igalpool üle riigi suurt waimustust äratanud, nagu seda telegrammid näitawad, mis Petr. agentur rohkel arwul mitmesugustest linnadest on saanud. Kirikutes peetakse palwe- ja tänu-jumalateenistusi, uulitsatel walitseb pidulik meeleolu.

Wangiwõetud sakslased kaewawad haudasid langenud sõjameestele.

Keisri Herra wastus Prantsuse presidendile.

Keisri Herra on hääks arwanud Prantsuse president Poincaréle wastuseks tema terwituse pääle järgmist telegrammi saata:

„Meie saatuse pääle lootust pannes ja meie kõikumata kindla tahtmise pääle wõitu kätte saada, usun Mina kindlasti, et kantud ohwrid ilmaegsed ei ole ja et oma wahwade liitlastega kindlasti ühendatud Prantsuse- ja Wenemaa waew ja hool wõitu ühise waenlase üle kätte toomata ei jäta. Nagu Kogu Wenemaa, panen ka Mina Verduni kuitsjate kangelasetegusid waimustuse ja imestusega tähele ja soowin Prantsuse sõjariistadele lõpuliku wõidu kättesaamiseks südamest õnne".

Keisri Herra W. M. Purishkewitshi lendsalka waatamas.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja telgis 29. mail arwas Keisri Herra ühes Ausärjepärijaga hääks riigiwolikogu liikme W. M. Purishkewitshi Punase Risti eelsalga rongi waatamas käia, mis Tsaari telgis raudteejaamas seisis. Seletust andsid Majestedile W. M. Purishkewitsh ja lendsalga pääarst S. S. Lasowert. Majestet arwas hääks raamatukogu ja apteki, mis wagunites asuwad, lähemalt järele waadata. Arstirohtusid on 3 wagunitäit. Niihästi raamatuid kui ka rohtusid antakse wäeosadele tuleliinil ilma hinnata. Keisri Herra jäi kõige sellega, mis ta nägi, täiesti rahule ja awaldas W. M. Purishkewitshile ning S. Lasowertile nende kasuliku töö eest tänu. Kui Majestet ja Ausärjepärija oma nimed auwööraste raamatusse olid kirjutanud, sõitsid nad waksalist ära. (Pta.)

Riigiwolikogu töö kestus.

„R. Slowo" kuulmist mööda sõidab ministrite nõukogu president B. W. Stürmer ühes teiste kabineti liikmete A. A. Hwostowi, A. F. Trepowi ja A. N. Naumowiga lähemal ajal Tsaari telki, kus siis ka seadusandliste asutuste töö lõpu tähtaeg ära määratakse. Enne sõitu peab B. W. Stürmer selles asjas kabineti liikmetega, wahest ka fraktsioonide ja rühmade juhtidega erawiisil weel nõu. Niipalju kui parlamendi-mehed üksikute kabineti liikmetega kõneledes juba nüüd teada saanud, tahab walitsus seadusandliste asutuste tööd 15. juunil lõpetada. Sellega olla ka riigiwolikogu president M. W. Rodsjanko nõus.

„Denj" on parlamendi ringkondadest kuulda saanud, et riigiwolikogu koosolekud 20. juuni paiku lõpewad.

Karskuse küsimus.

Niipea kui riigiwolikogu seisuste wahede kaotamise eelnõu harutamisega lõpule jõuab, wõtab ta karskuse kindlustamise eelnõu käsile. „Retshi" teatamist mööda on rahwa terwise kommisjoni ettepanekul, kõigi nende alkoholiliste jookide müümist ära keelda, milles enam kui $1^1/_2$ protsenti alkoholi, kaunis wähe poolehoidjaid. On arwata, et riigiwolikogu enamus selle protsendi-määra 6 pääle tõstab, nagu kadetid ette pannud.

Õpeasutuste ruumide wabastamine haigemajade alt.

Mõõdaläinud õpeaastal on õpeasutustel, kes oma ruumid on pidanud sõja tarwidusteks käest ära andma, uute kohaste ruumide otsimisega suuri raskusi olnud. Suur osa nendest on pidanud halbade ruumidega leppima. Sellepärast on nüüd haridusministerium „Den'i" teatel õpeasutustele ette kirjutanud aegsasti sammusid astuda, et nende oma ruumid, kus nüüd sõjawäe asutused ja laatsaretid asuwad, tulewa õpeaasta alguseks jälle wabaks saaksid. Selle juures peawad koolülemused sõjawäewõimudele uute ruumide otsimisel igapidi abiks olema.

Surma-otsus.

Petrogradi sõja-ringkonnakohus mõistis 28. mail sõjawäe-arsti D. Kostawa (rahwuse poolest grusinlane, 30 aastat wana) konserwatoriumi kaswandiku Maria Bardski tapmise pärast kõigi õiguste kaotamisega poomise-surma. Mil põhjusel see kuritegu korda oli saadetud, selle kohta ei teadnud tunnistajad selgust anda. Süüalust kaitses W. A. Maklakow, kes leidis, et süüalune oma terwe mõistuse juures ei ole. Kohus jättis W. A. Maklakowi palwe, D. Kostawat arstliselt weel kord läbi waadata, tähelepanemata.

Nishni-Nowgorodis, 30. mail. — Tähtis seltskonnategelane 1. riigiwolikogu liige Saweljew suri.

Riigiwolikogust.

Koosolek 31. mail.

Juhatab Warun-Sekret, kes järgmiste sõnadega riigiwolinikkude poole pöörab: „Herrad riigiwolinikud! Wiimasel nädalal on telegraf iga päew rõõmustawaid teateid toonud meie wägede hiilgawatest wõitudest kogu Austria wõitluserinnal. Kas teie ei soowi sõjawäge terwitada ja Ülemale wägede Juhile õnnesoowisid awaldada? Ettepanek wõetakse ühelhäälel wastu. Saalis kostawad waljud hurrahüüded. Hüütakse: „Elagu sõjawägi!" Müüris nad hurra-hüüded kõigil pinkidel, kiiduawaldused Pepeljajew koha päält: „Elagu kindral Brussilow!" Uued hurra-hüüded, uued kiiduawaldused. Juhataja paneb ette kangenud kangelaste mälestust püstitõusmisega austada. Kõik tõusewad püsti. Juhataja pöörab uuesti wolikogu poole: Herrad, telegraf on ka wäga kurwa teate Inglisemaalt toonud, et lord Kitchener õnnetut surma on saanud. See on raske kaotus kõigile neile, kellele üleüldise asja kasud kallid on. Panen ette liitlase Inglisemaa tubli sõjaministri mälestust püstitõusmisega austada. Kõik tõusewad waikides püsti. Juhataja küsib, kas ei soowi wolikogu alamkojale kaastundmust awaldada. Ettepanek wõetakse ühelhäälel wastu.

Wolikogu asub jookswate asjade juure. Wõetakse rida enne hääskliidetud eelnõusid wastu. Wolikogu liikab rahaministeriumi tehnilistes asutustes teenijate haiguste wastu kinnitamise seaduse kolmanda lugemise järgmise koosoleku pääle edasi. Siis hakkab wolikogu

liha-keelu seadust

punktide kaupa harutama. Godnew küsib, kas on walitsus selle eest hoolitsenud, et linnade ja muude rahwarikaste kohtade elanikkudel tarwilikul määral toiduaineid käepärast oleks, mis liha asemele wõiksid astuda. Kõneleja arwab, et ainult jaatawa wastuse korral eelnõu wastu wõib wõtta, muidu tuleb ta kommisjoni kätte tagasi anda, kus selgitada tuleb, kas niisugune korraldus linnade elanikkudele mitte kahjulik ei ole. (Kiiduaw.) Kõnelejate üleskirjutamine lõpetatakse. Anosow teatab, et kommisjon kolmele liha-keelu päewale nädalas neljanda juure on lisanud. Dobrowolski paneb kadettide nimel ette liha-keelu päewadeks määrata esmaspäewa, teisipäewa, kolmapäewa ja neljapäewa. Popow II. paneb parempoolsete nimel ette liha kõigel neljal paastu ajal ja teistel paastupäewadel ära keelda. Kokku annaks see 250 lihakeelu päewa. Järgnewate kõnelejate kõnede ajal määratakse kõnelemiseks 10 minutit aega.

Waheaja järel hakkab Rodsjanko juhatama. Kõigepäält teatab ta, et riigiwolikogu liige Podolia kubermangust Owtshinnikow riigiwoliniku kohustused maha on pannud. Sellejärel loeb juhataja Prantsuse saadikutekogu telegrammi ette, kes laatsareti-laewa „Portugali" põhjalaskmise puhul waenlase teguwiisi kohta sügawat pahameelt awaldab ja liitlaste lõpuliku wõidu sisse kindlasti usub. Wolikogule on ka Italia saadiku kaudu teade tulnud, mille järel Italia saadikutekogu „Portugali" põhjalaskmise wastu protesterib ja Wenemaale tema wolikogu kaudu selle jultunud kuriteo pärast oma kaastundmust awaldab. Umbes samasisuline teade on wolikogule ka Portugali saadikutekogu poolt tulnud. Siis loeb juhataja Italia saadiku kirja ette, milles teatatakse, et Italia saadikutekogu Wene kartmata wägedele nende unustamata wõitude pärast waimustust ja imestust awaldab. Wolikogu otsustab Italia saadikutekogule wastusetelegrammi saata.

Liha-keelu seadust harutatakse edasi. Rida kõnelejaid wõtab sõna. Awaldatakse soowi, et rekwisitsioni asi täiesti põllutööministeriumi kätte läheks. Nowitski seletab, et kohtadel oskamata inimesed ametis on. Keskwalitsuses on inimesi, kes oma ebakohaste korraldustega ärateenitud wastuwaidlemisi sünnitawad. Kõneleja soowib rohkem awalikkust.

Waielused on lõpetatud. Wolikogu wõtab hääletamise ette. Popow II. ja Dobrowolski parandused lükatakse tagasi. Wastu wõetakse Tshihathewi parandus, mille järel neli lihakeelu päewa nädalas maksma pannakse: teisipäew, kolmapäew, neljapäew ja reede. Teised paragrafid wõtab wolikogu ilma waielusteta kommisjoni redaktsionis wastu.

Järgneb kogu eelnõu hääletamine. Skobelew seletab, et sotsialdemokradid eelnõu wastu hääletawad, sest et ta linnaelanikkude laiade kihtide, nii siis ka töödtegewa rahwa, kasudele wastu käib. Eelnõu wõetakse tema kõiksuses wastu ja antakse redaktsioni-kommisjoni kätte, mille järel wolikogu wormelid hääletama hakkab. Põllutööministri abi Glinka waidleb nendele kinnitamistele wastu, nagu wõetaks ühede käest loomi, kuna nad teistele alles jäetawat. Wastu wõetakse maaoktobristide wormel (mis eelmise koosoleku kirjelduses ette on toodud) mõnede ettepandud täiendustega.

Harutusele tuseb seaduse-eelnõu, mille järel **mõned külaelanikkude ja endiste maksualustest seisustest isikute kitsendused ära kaotatakse.**

Ettekandja Maklakow peab pika kõne. Ta tähendab selle pääle, et eelnõu pääsiht ja tähtsus selles seisab, et wolikogu, olgugi hiljaksjäämisega, talurahwa-küsimust ära ära diendama hakkab. Stolõpin sai talurahwa-küsimuse suurest tähtsusest aru. Tema riiklise tegewuse esimesel ajal seati see küsimus esimesele kohale, jäi aga [illegible] siirusegulisesse seisukorda edasi. Siis kõneles Maklakow 9. novembri ja 5. oktobri käsukirjast. Just aasta pärast, kui kogukonnast wäljamineku käsukiri oli awaldatud, pani Stolõpin wolikogule maaomanduse seaduse ette, mis talurahwa agrar- ja õiguslist elu pidi korraldama. Siis wõeti aga see eelnõu wolikogust tagasi. Tehti isegi samm tagurpidi. Stolõpin sai aru, kui tähtis talurahwale üheõigusluse andmine oli, mis kogu Wenemaa riiklises korras suure uuenduse kaasa pidi tooma. Kümme aastat on mööda läinud, ja meie ei näe mitte Stolõpini poolt kawatsetud töiseisuslist walda. Talurahwa-küsimust ei saa, jatkab kõneleja, mitte ühe seaduseandlise aktiga ära diendada. Wolikogu peab kindla seaduseandlise plaani wälja töötama. Siis annab kõneleja ajaloolise ülewaate talurahwaküsimuse arenemise kohta. Wolikogul wõib kõneleja arwamist mööda ainult üks tee olla: talurahwale täit õhõigusust teiste seisustega anda. (Kiiduaw. pah.-pool). See on ülesanne, millel kecruline töö ees seisab. 5. oktobri käsukiri puudutas kõiki talurahwa-küsimuse osasid, ei ole aga midagi lõpule wiinud. Stolõpin ei tahtnud mitte üksi wana ümber muuta, waid ka uut luua. Stolõpin puudutas ainult kõige hädalisemaid talurahwa puudusi. Tema abinõud olid ainult nagu sidemed haawatule. Siis seletab ettekandja walla uuendamisest. Wald peab talurahwa omawalitsuse organiks saama. Kõneleja loodab, et aeg tuleb, kus kõik talurahwa kitsendused kaowad. 4. wolikogul peab julgust olema talurahwa-küsimust lõpule wiia. (Kiiduaw. kõigil pinkidel).

Sahlit seletab, et praegune eelnõu neid kitsendusi ära ei kaota, mis Baltimaa talurahwast seonwad. Kaasettekandjana on ta kommisjonile ette pannud eelnõus kawatsetawatest määrustest kaugemale minna, kommisjon on aga wõimaliku leidnud olewat Baltimaa talurahwa küsimusi ainult sisekubermangude talurahwa omadega ühtlaselt puudutada. Lõnaks tähendab Sahlit, et see eelnõu esimest korda 23. mail wolikogu päewakorda on wõetud, sel päewal, kus Eestimaa talurahwa 100-aastast mälestusepäewa pühitseti. Sahlit loeb Baltimaa wabastuse-uuenduse puudused üles ja terwitab wolikogu kõnetoolilt juubeli puhul sed kogu Baltimaa talurahwast.

Siseministri abi krahw Bobrinski seletab: Paljude aastate järele jälle sellele kõnetoolile astudes, mis igale wenelasele kallis on, lubatagu, et ma tänuga seda aega meele tuletan, kus nul au oli siin neil pinkidel istuda ühes kõrge koja liikmetega ja nendega ühes rõõmu ja kurbtust jagada. Palun mulle seda hääsoowlikkust mitte keelda, mis mulle omal ajal ses saalis osaks sai. (Kiiduaw. par.-pool). Walitsuse seisukohta seaduse-eelnõu asjus seletades tähendab ministri abi, et walitsus eelnõu täie rahulolekuga wastu wõtab. On muidugi ka walitsuse poolt wastuwaidlusi olemas, aga need tahab ta alles siis ette panna, kui eelnõu punktide kaupa harutatakse.

Järgmine koosolek reedel.

Pea kinni, mis sul on...

Mis meil on? Kas meil on ka midagi, millel niipalju wäärtust on, et seda küll maksaks rastel ajal kinni pidada. Kui sa ringi waatad, kas leiad Eesti kodus asju, niida praegu käest ei tohiks anda. Ma arwan, sääl on kaunis suur hulk asju ja asjakesi olemas, mis nii kallid on, et neid ühegi hinna eest ära ei taha anda. Ei ole põhjust kõiki hakata nimepidi üles lugema, üheainsa asja pääle tahaks esimese sõrmega näidata ja ütelda: pea kinni, mis sul on.

See on meie Ew. Luteri usu wallakool. Harilikult pikka wõitu puust ehitus, wanapoolne maja, suwel alati mõni akna ruut katki, trepi astmed, kui neid on, wiltu wajunud ja ukse kohal, otse räästa all kaunis suur silt kahe keele pääl, luitunud kirjaga... walla Ew. Lut. usu kool.

Ilus ta ei ole, ja kas siis maksab seesugust wana kongi alal hoida? Aga wäärtust peab tal siiski olema, muidugi on see wäärtus seespool, egas muidu kooliwõrk teda jälle ei tahaks enda alla wõtta. Ammu see oli, kui kooliwõrgu küsimus meil käsil oli. Südilt astus tollel korral Eesti ajakirjandus kooliwõrgule wastu ja näitas, et wõrk meile soowitaw ei ole, sest et selle taga koolipolitika selgesti näha oli, ja ajakirjandus hoiatas walla omawalitsusi kooliwõrku minemast.

Kooliwõrk kadus ka seda korda ära. Nüüd pakub aga wisa koolide ülemus teda jälle ja seekord niisuguses piduülikonnas, et isegi Eesti ajakirjandusel enam suurt „põhjust ei ole waldade kooli wõrku astumise wastu seista." Nii kõneles Postimees ja mõned teised. Mis on siis nüüd muutunud, kas ei ole see enam endine wõrk, ehk on tal uus kuub seljas? Miks ei wõi wõrgul kuub wahel seljas olla.

Palju on muutunud. Meie elus palju. Nüüd on suur ja tõsine aeg, siis oli harilik waikne aeg, nüüd on tuhanded meie pojad kodust kaugel oma elu ja werega Wene riigi au ja õiguste kaitsmas, siis oliwad nad kodus ja andsid oma hääle kooliwõrgu wastu. Palju neist on langenud ja neid ei huwita enam meie kodu ja kool. Kaugelt suurem hulk neist kodukaitsjatest on sellest näotust wallakoolist elutee rooga saanud ja nad ei ole selle kaswatusega meile ega meie riigile mitte häbi teinud ja kust wõtame meie selle julguse nende seljataga oma kooli, seda kodu kõige armsamat seltsilist, ära wahetada uue kooli wastu.

Jah tõesti palju on muutunud. Kas aga ka kooliwõrk ennast on muutnud, see on meile tähtis? Olewat, ütleb Postimees, praegune minister olewat wabameelne, wallad saawad abiraha, koolide juhatajad wõiwat Ew. Luteri usulised olla, kui see kõik siiski kooli sinna wõiwat wiia, kuhu ei taheta, siis „wõidawat wallas ju edaspidi kooliwõrgust lahkuda, kui tulewane omawalitsus wõimalust andwat rahwa kooli ilma riiklise abirahata nõuete kohaselt ülewal pidada." Nii siis on

ikka Eesti lehel südames waike kahtlus olemas. Siin tahaks wähest küsimust wahele pista, kas ei oleks siis õigem kooliwõrguga kannatada, kuni „tõhalik omawalitsus jne." ... ja kuni meie endised tublid wallakoolipoisid sõjast koju tulewad?

Ei saa salata, et kooliwõrk leplikumal kujul tuleb ja selgemat keelt räägib, aga ta on seesama koolide wõrk, mis ta mõne aasta eest oli.

Postimehe 114. numbris paneb „Veritas" nimeline sulemees sule otsa just selle koha pääle, kust kooliwõrk, kui politiline koolide koguja läbi paistab: 1) kui üksainus mitte-eestlane kooli astub, siis on Eesti keel koolist pühitud ja ühte mitte-eestlast leiate teie igas Liiwimaa ja Eestimaa wallas. Nii siis on ümber minnes seda kätte saadud, mida eest kätt taheti. Õpetus algab selle järel juba esimesel aastal Wene keeles, kuna seadus Eesti keeles lubas õpetada. See oleks õige walusam hoop meie koolile, seda walusam, et ise awitasid lüüa.

2) Tulewased kooliõpetajad wõiwad ka Ew. Luteri usulised olla, wõiwad siis wist ka Greeka õigeusulised olla. Kui näituseks wald kogemata inspektorile meelepäralist kandidati ei leia.

Kooli endine eralbatud kuju on kadunud. Mis see laste, wäikeste laste kaswatamise juures tähendab, seda teab meist igaüks. Toome wäikese näituse: Wastemõisa ninist. koolis käiwat üle 150 lapse, kooliõpetajaid olewat kas 4 ehk 5, ma mitte kindlasti ei tea, neist olewat ainult üks usutunni andja Ew. Luteri usuline, mõni kooliõpetaja ei mõistwat Eesti keeltki, koolilapsed aga enamasti õik Ew. Luteri usku. See on ometi rahwale wõõras kool. Ja kas ei jõua ka meie wallakool kord nii kaugele, kui olud sinna poole kisuwad.

Ma pööran südamliku palwega Eesti ajakirjanduse poole, ma palun alandlikult walla omawalitsust, olge kuldawäärt hääd inimesed, ärge kihutage nii tähtsa küsimusega üle pää kaela edasi, sellega ei ole praegu ruttu, enne tarwis järele kaaluda, wõimalust anda asja hoolega arutada.

Ei ole meil ka raha puudus nii suur, meil on koormaid, meil on kulusid, aga meie wiljawakk on ka wähe kallim, ajame wana Eesti wisaadusega läbi, seni kui raske wõitlus kord lõpeb, ja rahulik töö jälle algab. Ega lapsed raskel ajal uue kooliga ei harju, ka nende wäikese südamekese pihta koputab mure oma musta kepiga, kui nad wanu mures näewad, ärge ütelge kedagi. Ootame seni kui nad koju tulewad meie kangelased, kangelased peame ka meie olema, sest suur aeg sünnitab kangelasi, ja kas kuulsite, mis üks wana aja usukangelane oma wõitlejatele wendadele ütles: pea kinni mis sul on. Pea kinni, oma wana Eesti koolikest, ilus ta ei ole — aga waat' see sisu sääl sees, sellega ei maksa katset teha; Eestiema ei ole oma lapsi selle jaoks ilmale toonud, et nendega uut kooli proowida. Kui aeg jälle lahedamaks läheb, siis teeme uue ilusama koolimaja wana aluse pääle, päris uue ja ega siis walitsus, kui tarwis on, meie kooli toetamata ei jäta, ta toetab niisamuti ilma wõrguta... Pea kinni...

Via.

Tartu ülikooli ärawiimine Permi

ähwardab ikkagi töeks minna.

Neil päiwil olid Tartu ülikooli rektor ja teaduskondade dekanid päälinna haridusministeriumi kutsutud.

Oli juba ette näha, et nõupidamisel Tartu ülikooli saatus otsustamisele tuleb.

Nüüd kuuleme ustawal teel, Tartu ülikooli ärawiimist olewat oodata.

Põhja wäerinna ülemjuhataja otsus on teada:

Tartu ülikooli tühjendust sõjalistel põhjustel ei ole mitte tarwis. Päälegi läheb Tartu seisukord iga päewaga järjest kindlamaks...

Haridusministeriumis liigub aga Tartu ülikooli ärawiimise talitus Permi linna ikkagi edasi.

Tähendab, sõjaaja olud on ainult wälised warjuks ja ettekäändeks. Baltimaa ülikooli tahetakse sihilikult ära Urali maile wiia.

Asi on selgunata.

Nagu haridusminister hiljuti kodumaa esitajatele seletas, on temal soowiks Permi ülikooli soetades Uralimaile kultura-keskkohta luua; seks aga Baltimaalt Tartu ülikooli ära wiia, oleks ministri meelest lausa kuritegu...

Kui aga nüüd Tartu ülikool ilma sõjalise tarwidusela siiski Permi wiidakse, siis sünnib ometi kuritegu, mille wastu haridusminister otse ägedusega kindlasti seisukohta on wõtnud.

Päälegi weel täiesti wastu Tartu ülikooli professorite-kogu tahtmist...

Kuidas seda seletada?

On see siis mõeldaw Permi linna ja maawalitsuse lubaduste ja miljonär Meshkowi kihutuste pärast Wenemaa kulturalisemal osal, Baltimail, Tartu ülikooli ära purustada, et tema waremetest Uralimaile kultura-keskkohta „looma" hakata?!

Peab oletama, et siin mõne saatusliku arusaamatusega tegemist on, mille kõrwaldamiseks wiibimata tegewusesse peaks astuma.

Baltimaade esitajad riigiwolikogus ja riiginõukogus peaksid ajawiitmata ühel nõul Tartu ülikooli kaitseks haridusministri ees, kui ka seadusandlistes kogudes tõsiselt wälja astuma.

Tartu ülikooli ärahäwitamine ilma sõjalise tarwiduseta tähendaks Balti maile ja rahwastele ühist äraarwamata suurt kulturalist kahju, mille ärahoidmiseks õik Balti rahwused oma asemikkude ka [illegible] ühemeelselt tegewusesse peawad astuma.

21. V. 16.

—n..

Kohalikud teated.

Ülikooli asjus.

Permi kubermangu-semstwo erakorraline koosolek on, nagu säält 28. mail „Russk. Slowole" telegraferitakse, weel 500.000 r. ülikooli hoonete ehitamiseks määranud seks korraks, kui Tartu ülikool Permi wiiakse ehk Permis uus ülikool awatakse. Ühtekokku on siis Perm ülikooli jaoks 3 miljoni määranud.

Ülikooli lõpetajad.

Neil päiwil tegid Moskwas õigusteaduskonna riigieksamite kommisjoni ees lõpueksamid ära eestlased Adolf Wõlmann (1. järg.), Aleks. Narusk ja Alfred Nirk. Kõik kolm õppisid Tartu ülikoolis.

Wahi suwepidu

ilm oma wihmaga rõõmustas küll põllumeest, kuid pidu toimepanejad olid weel hommikul üsna kahtlased, kas maksab pidu niisuguse wilunitsele ilmaga ülepää eite wõtta. Lõunaks selgus aga taewas wähe ja asja aeti edasi.

Osawõtmine pidust oli ilma pääle waadates siiski üsna ootamata elaw. Pikas rongis woolas inimesi linnast Wahi teed mööda pidu platsi poole.

Pidu awas Eesti Nooresoo Kaswatuse Seltsi esimees J. Tõnissoni lühikeste sõnadega, kus ta teatas, et maakoorid kahjuks kibeda töö ja halwa ilma pärast mitte ilmuda ei ole saanud ja niisama ka wälistel põhjustel rahwuslikud tantsud ära on jäänud. Ta palus sõjaaja oludelt mitte seda nõuda, mis harilikudelt aegadelt. Ehk küll sõja ajal raske on ülepää rahnivõõd teha, oleme meie siiski otsustanud pääd püsti hoida ja teha mis wõimalik, et harilik elu omasoodu edasi läheks. Seda enam on meil julgust seda nüüd teha, kus sõjawäljalt rõõmsad sõnumid tulewad, mis näitawad, et Wene wägede elaw kaitsemüür oma Kõrge Ülemjuhataja all mitte üksi kindlasti meie rahulikku elu ei jõua kaitsta, waid isegi suure tagajärjega sõda jälle waenlase piiridesse kannab. Lauldi muusikakoori saatel riigilaulu ja hüüti hurra.

Siis waheldasid „Wanemuise" koori ettekanded hra J. Awiku juhatusel üleüldiste rahwalauludega, kus kuulajad hää tujuga ühes laulsid. „Wanemuise" koor laulis lühikese ettewalmistuse aja pääle waatamata õige puhtalt ja kaasatiskuwalt.

Pärast kontserti oli kolis wõidujooks, mis aga kaua ei saanud kesta, sest et taewas läbi tilluma hakkas ja inimesed koju poole ruttasid — hää tujuga, et neil wõimalik oli puhtas õhus mõned tunnid lõbusalt ära wiita.

Piletid oli üleüldse ära müüdud 1949 tükki, nendest sisse tulnud 576 rbl. Laulude sõnade müügist saadi 8 rbl. 80 kop., lillede müügist 118 rbl. 13 kop., nii et terwe pidu sissetulek pääle einelaua iktagi 702 rbl. 93 kop. oli. Einelaua arwed ei ole weel lõpulikud ja tulewad siia juurde arwata.

Pidu kulude lõpulikku arwet ei ole meil ka weel käes.

Kroonu abiraha wäljaandmine

alamwäeliste perekondadele mai kuu eest on Tartu linnawalitsuse ruumides äripäewadel kella 10—2 l. 1. maist kuni 7. maini.

Joonistuste näitus

Kommerts-kooli ruumides leiab lõpupoole ikka suuremat osawõtmist. Et näitust ei saadud ettekawatsetud ajaks awada ega awamisest õigel ajal teatada, siis jäetakse joonistused weel mõneks päewaks üles, nii et soowijad weel wõimalust leiawad neid waadata.

Tartu Sõjatöõstuse-komitee

teatab, et tal uusi kaariku-töösid wälja anda on ja palub tislerid ja töllassseppi uute töõde wõtmisega rutata.

Samuti teatab komitee, et Walgas walmissaanud töõde wastuwõtmisekohaks maalermeistri Dallitiäri Wladimiri uul. 6 on.

Pääle selle palub Sõjatöõstuse-komitee kõiki kodumaa kaugemid, riidekudujaid ja wilditegijaid, kes sõjawäe hääks tahaksid lihtlatupoja kalewit ja wilti walmistada, oma proowid ja hinnad ühes äratähendamisega kui lai ja mitu arsinat wõib keegi kuni 1. juulist s. a. arwates kuni 1. juulini 1917. a. walmistada, oma täieliku adressiga komiteele Wallikraawi uul. nr. 16 saata.

Raamatukogude Korraldamise Selts

pidas 27. mail „Noor-Eesti" ruumides oma pääkoosolekut. Seltsi põhjuskiri kinnitati juba 1914. aastal ja ta pidi „Noor-Eesti" Raamatukogude Korralduse Osakonna tegewust jatkama. Wäliste olude pärast ei wõidud aga mõteldagi uute raamatukogude asutamise pääle, waid raamatukogu-liikumine pidi paremaid aegi ootama. Neil põhjustel ei awaldanud ka Selts läinud aastal mingit tegewust. — Kuid praegu, kus kodumaa julge olek kindlam kui läinud aastal, peame meie oma haridusliist töö jatkama. Kuigi ehk uute raamatukogude asutamise pääle mõtelda ei wõi, peawad aga meie senised kogud niipalju kui see wõimalik, edasi töötama. Läinud aasta on aga siisti näidanud, et ka uute kogude asutamine ja olemasolewate täiendamine wõimalik on. — Eestseisuses waliti: esimees Willem Grünthal; abiesimees A. Kraaw; kirjatoimetaja W. Ernits; abi Rud. Jaska; laekahoidja K. Tüür; abi H. Karro; raamatukogunõidja pr. Linda Einbund.

Selts asub „Noor-Eesti" ruumides.

—w.

Jahu ja soola müük.

Tartu maakonna Toitainete Komitee annab teda, et rukkijahu saada on Kropmanni kauplusest (Raatuse uul. 5), mille hinna komitee järgmisest kindlaks on määranud: koti wiisi (5 puuda) — 11 r. 25 k., puuda wiisi — 2 r. 25 k.

Kropmanni kauplusest on saada weel erneid järgmise hindaks määratud hinnaga: koti wiisi (5 puuda) — 18 r., puuda wiisi — 3 r. 80 k., naelawiisi — 11 kop.

Uuemad teated.

Üleriikliise loomade ja külwipinna üleskirjutamise

lehed nr. 1 ja nr. 4 on kõikidele wallawolinikkudele kätte saadetud. Nr. 2, 3 ja 9 on suuremal jaol ka käes. Seitsmes nummer pole weel kesksestsi pärale jõudnud. Kui seitsmes ja puudu tulnud 2, 3 ja 9 pärale jõuawad, siis saadetakse nad kohalt walla wolinikkudele kätte. Peaks juhtuma, et esimeseks üleskirjutamise päewaks wallawolinikud puudu olewaid lehti kätte ei saa, siis peaksid nad ise majapidamiste esialgse nimekirja walmistama ja, seni kui teised lehed pärale jõuawad, esimest ja neljandat lehte täitma.

—il.—

Põhja wäerinna wägede ülemjuhataja kindral-adjutant A. N. Kuropatkin

peab käesolewa aasta 8. augustil oma 50-aastast ohwitseri-jubileumi. Kindral Kuropatkin on 1848. a. sündinud, seega nüüd 68 aastat wana.

Sõjameeste wabastamine põllutööde tarwis.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja staab on telegrafi kaudu Wenemaa põllutöö-palati juhatuse esimehele würst N. B. Stsherbatowile teatanud, et staab wõimalikuks on leidnud palati palwele wasta tulla ja tegewast wäest neid alammaleliistest põllutöölisi wabastada, kes oma töös neid ülesandeid on täitnud, mis erioskuslist teadmist nõuawad. Nii lastakse terweks põllutöö-hoojaks wabaks põllutöö-inspektorid, põllutöö-masinate ladude juhatajad, montörid, mehanitud ja mõnedse erioskuslised põllutöölised, kes põllutöömasinatega ümber käia oskawad. Põllutööpalat on kõigilt kubermangusemstwodelt nõudnud, et nad üksikute sõjawägede staapidele teada annaks, kui palju neil sarnaseid põllutöölisi tarwis läheb ja kui kauaks ajaks. Nende teadaandmiste ärakirjad tulewad põllutöö-palatile saata.

Aleksander I. teede-inseneride institudi

lõpetasid tänawu kewadel eestlased Paul Schults, wäljaspool organisatsioni, Mahwerest pärit, lõpetas keskkooli Petrogradis; Anton Parsmann „Põhjala" liige Pukast pärit, lõpetas Tartu realkooli. Mõlemad lõpetasid 1. järgu diplomiga.

Piirituse müük.

Arstiwalitsus on „Den'i" teatel otsuseks teinud apteekidele luba anda hambaarstide rohutähtede wastu piiritust müüa, haigete jaoks.

Tuletikkude kallinemine.

Et tuletikkude hinda jälle on kõrgendatud, nimelt 30 rbl. kasti päält määrates, on tuletikkude wabrikandid luba palunud, et neile wõimalus antaks 35 kop. paki eest wõtta. Paljud wabrikandid on ennast tähtajalisteks tellimisteks lahti ütelnud, seletades, et woswoorit saada ei ole, mispärast nad wabrikud ajutiselt seisma peawad jätma.

Riia Eesti kogudus.

Kolmainu Jumala pühal, 5. juunil, kell 12 jumalateenistus armulauaga.

Õp. Th. Tallmeister.

Meie wõidud lõunaläänе wäerinnal.

Meie pääletungimine lõunaläänе wäerinnal ei ole mitte lühikeseks hoobiks jäänud, waid on suureks Austria wäe purustamiseks muutunud, mille tagajärgi ega edasikestmist weel täielt ära hinnata wõimalik ei ole. Waenlasi on ligi 120,000 wangi wõetud, kui harilikku furnute ja haawatute protsenti nende wangilangenute järele rehkendada, siis peab Austria wäest wähemalt 200.000—250.000 meest lahkunud olema. See on aga terwelt kolmandik õigest nende sõjajõust meie wäerinnal. Et järelejäänud kahekolmandiku seas waim rõhutud ja segadus suur, on iseenesest mõista.

Wõidu otstarwe ei ole õigepäält mitte maa äraliskumine waenlase wäest, waid tema elawa jõu häwitamine. See ülesanne on hiilgawalt täide läinud.

Siis on weel tähtjas wäerinna celmiste õige tugewamate kindlustuste häwitamine. Ligi pool aastat on õigil wäerindadel wäikest positsionisõda peetud, iseäranis Prantsuse wäerinnal, kus isegi mõnesaja meetri pikkuste kaewikute ärawõtmine ja mõnekümne mehe wangilangemine sündmuseks oli. Hakati aegamõõda juba uskuma, et õõwasti kindlustatud frondist wõimata on läbi tungida. Nüüd on terwe suur, mitmesaja werstane wäerind mitmest kohast läbi murtud ja waenlase terwe töö mis kuude kaupa on kestnud, on häwitatud. Nii hääd ettekawatsejad, kui sakslased ja austerlased ka on, nii õõwu kaitseliine, nagu esimesed, ei ole nad teisi wäeseljataga muidugi mitte ehitada jõudnud. Sellepärast on tee edaspidistele pääletungimistele lahti.

Wiimaste päewade wõitluste tagajärge 30. mail kokku wõttes nimetab K. Shumski iseäranis kolme sündmust, mis meie wõidu suurusest tunnistust annawad.

1. Ühel wiimasel päewal üksi on 35.000 meest ja 30 suurtükki waenlase käest wangi wõetud. Ligi korpuse mehed ühe ainsa päewaga wangi wõtta, see asjalugu õõneleb isenese eest. Selle juures tuleb tähele panna, et need 35.000 meest mitte esimesel wõi teisel wõitlusepäewal wangi ei langenud, waid 6 päewal, kus waenlane juba õiguse pärast esimesest segadusest pidi olema toibunud. See wangiwõtmise aeg näitab, et waenlase kaotused ja wäe wapustamine õige sügawale ulatab.

2. Dubno fordi wõtmist tuleb ka õige tähtsaks sündmuseks pidada. Seda forti kindlustasid austerlased kuude kaupa ja sääl oli õige tõsisemat wastupanekut oodata, seda enam, et see fort õige tähtsamat teed, teed Lwowi poole pidi kaitsema. Tõespoolest on ka see õõwa kindlustus sellesama suure hooga otse lennust wõetud, nagu muud Austria kindlustused.

3. Tähtsaks sündmuseks oli 30. mail ka Austria seisukohtade wõtmine Bukowinas, kus Austria frondist alles siis läbi murti ja kindlustused wõeti. See jagu Austria wäerinnast oli õige kauem wastu pannud. Täna wõiksime nendele teadetele weel ülemineku Dnestri jõest, Salestshiku wõtmise ja Pruti pahema kaldale jõudmise juure lisada.

Seega on meie wäed mõne päewa jooksul tõesti hiiglatöö ära teinud.

Kuida öeldud, weel on wara, et nende wõitude sõjalisi ja politilisi tagajärgi waenlase kui ka erapooletutes maades ära hinnata.

Uuemad sõja sõnumed

Riia wõitluserinnalt.

Pika waikuse järele on nüüd Riia wõitluserinnal äge suurtükiwõitlus käimas. 29. skp. anti meie kui ka waenlase poolt suurtükkidehootuld. Nii koledat suurtükilaskmist ei ole riialased ennem kuulnud. Ümberkaudsuses, mis sõjatulele läheneal, on kõik aknad puruks põrunud. Selles lahingus on meie suurtükituli Saksa kaitsekraawisid hästi tabanud ja mitmed waenlase batareid maikima pannud. Plakani piirkonnas läts meie suurtükitule all waenlase sõjarinnal kuusemets põlema. Mets põles laialt ja tegi waenlasele palju kahju. Metsa põlemise ajal oli Saksa sõjaleerist 12 tugewat lõhkepauku kuulda. Arwata on, et metsatulekahjul Saksa maaalused miinid plahwatasid.

Tuksumi piirkonnas on meie wäed Türeli järwe ümbruses edasi jõudnud. Waenlane oli sunnitud siin meie tule eest taganema ja sai palju kahju. Kui Saksa wä[illegible] jõudusid oli saanud, hakkas [illegible] tungima. Wõitlejaid läks [illegible] kõõst kõõle, kuid lõpuks jäi [illegible] wõisid meie wäed sakslasi [illegible] hulgas oli ka ohwitseriid.

Waenlase õhulaewastik [illegible] 29. skp. lastis ta ülekõla pi[illegible] ja Fridrichstadti juures 6 p[illegible] meile kahju oleksid teinud. [illegible] meie ja waenlase aeroplanid [illegible] Waenlase lendur oli wiim[illegible] leeri taha maha laskma. A[illegible] kuulipilduja tuli teda ta[illegible] Mühlgrabenis wiskas Saksa [illegible] laupäewal kell 1/28 õhtu k[illegible] suurtükiwägi laskis teda. [illegible] 6 hommiku wiskas üks wa[illegible] juures kaks pommi, mis ag[illegible] ja kahju ei teinud. Rong [illegible] wälja sõitmas, kui masinist, [illegible] oli, õhus lennumasina mür[illegible] aga mürina järele õhus ka [illegible] märkas masinist, et waenlan[illegible] ja hüüdis oma abile naljat[illegible] tenderi alla, muneb!" Wae[illegible] sõnu ütelnud, kui ka kaks pl[illegible] risema panid. Nagu öeldu[illegible] pommid mingit kahju ja ma[illegible] masina alt wiata wälja tull[illegible]

Muljed Lõuna-Kaukasia loodusest.

Waguniakende taga wilguwad asunikkude walged majad ja maa päriselanikkude wiletsad urtsikud, lendawad mööda Kaukasia walkjaspunased pihtad, mandlid, pärnad, rohekaswalged padubi põõsad ja ilusad dshondsholid. Kaugel, kaugel särawad waewalt paistwad Trialeti mäed. Aegajalt, nagu ähwardawast kraterist tõusewad weduri korstnast sõdemed ja suits. Kõrgustikka ja orge mööda, läbi tasaselt kohisewate, nagu täis sala juttu, metsade, üle paljaste waewaliste taimedega küngaste — edasi, edasi! Rahutult mõirgawad rutulised woolud kiwide wahel mägedes ja, nagu kutsuwalt, woogleb madalikus wäike jõeke, milles wiinamäed ja õitsewad rohuaiad meelitawate wirsikutega peegeldawad... Siin ja sääl, nagu kartlikult, näitab ennast mõni kidur haruldane akatsia ja kaob siis nõnda samuti ruttu, kui ilmunud, jälle akna taha. Edasi, edasi!

Waata, kiirust aegamööda wähendades hakkab rong kusagile alla sõitma, et aeglaselt, nagu uimastatult, magusa aromaga täidetud lõunamaa metsa wajuda.

Läbi õrna puude latwade ja lehtede tungiwad kaljumägede sära ja pehmendatud wärwil punakollased päikese terad...

On midagi selles korraga rõhuwaks muutunud õhus, mis südant imeliku tundmusega täidab, on midagi, mis meeli wangistades sind pääd nende pehmete, õrnade lehtede warju sunnib laskma, kus hellus ja igatsus nagu elaks, et ühiseks magusaks uimastuseks walmineda...

—

Borshomist kolmkümmendkuus wersta, Tiflisi kubermangus, on kõrgel mägedel, metsade warjus wäikene küla — Baturiani. Iga reisija, kes kord Kaukasiasse sattunud, ja mun seas ka Borshomi, ei jätta selles külakeses käimata. Mitte, et teda see harilik küla just meelitaks, kus nõndasamasugused mured kõik wähe sellakad kõrwuni naeratawad näod, nagu neid igalpool küll ja küll, waid loodus, mis seda ümbritseb. Tõesti, loodus on siin, peab ütlema, otse suurepärane, iseäranis mõni werst külast allpool, kus rong harilikult peatab, et reisijaid nõnda uimetatud „Platforma Otsharowaniale"*) lasta.

Kui mind waremalt waade wägewalt Beshtaulti waimustas, mind nagu teise ilma kandes, ja Gruusia sõjatee metsikust wabadusest ja puutumatusest, kuuletiku mägede wägedest uinustust ilmutas — ja nende mägede külgedel oli nii palju tulipunaseid õisa — siis oli tõit kahwatu selle kõrwal, mis siin „Platforma Otsharowanialt", kõrgelt kuristiku kohalt mu silmade ette tõusis ja kustumata mälestusepildina mu hingesse wajus, ja mida hommikune loodust ärataw päikene üle sinawate metsade ja mägede sisse raamis, ning millele all sügawas wulisew kristall-selge jõgi „Kaukasia" pääle kirjutas! Ainult Kaukasias, ei, ainult siin, kuristiku kohal wõib hing seda tunda, mis ta kusagil ei tunne, ainult siin mälestust põuesse pitserida, mis ei sure, mis nii ilus ja hiilgaw, nagu ilm ühele mureta lapsele, nii õunis, nagu armastaw neiu igatsus!... Need wälkuwad kitsused, lõunamaa põõsastega kõrged mäed läänepool, mille nõlwadele kõrgemale ja kõrgemale tõusew päike oma kiiri kallab, see uduvõidikutest wabanew nõiduw helefinine taewawõlw, see õhk, mis nii armas, nagu maikuu lehkamine Pühajärwe kallastel ja saartel, kui toomingad õitsewad ja kõikesoojendaw paitaw silm lillede sängis särab, järkjärguline loodusemuutmine ilusatest lõunamaa taimedest kuni kodumaa kena kunskedeni siin ülewal, kas see kõik ei tundu, nagu üks unenägu nõiduseriigist? Kas leiduks ainustki, kellel wähegi estetilist tundmust, keda see pilt siin ei wangistaks, üllataks?...

Ma kumardan üle kuristiku, waatan siit, kus kuused ja männad, siit alla, sinna alla, nende mägede ja tihedate metsade pääle, nende hiilgawate kauguste pääle...

Ärganud tuuluke wibutab puude latwu.

—

Ö, ö Kaukasias on langenud, pehme, armastaw. Nagu ilusatele unenägudele suigutada tahtes, katab mind wiirukiga salwitud waibaga...

Waikinud kõik. Kuuldub üksi tajast purtskewude weelangemist. Õhus heljub lillede lehk ja läbi lahtise akna tungib tähtede kilgendusel saladusline nõrk sinikas walgus. Wiimaks uinun mina ja näen und sellejõusamast imeilusast imetaolisest Kaukasiast...

Georg Naelapea.

*) Meelte wangistus, nõiutus.

Uuemad sõja sõnumed

Riia wõitluserinnalt.

Pika waikuse järele on nüüd Riia wõitluserinnal äge suurtükiwõitlus käimas. 29. skp. anti meie kui ka waenlase poolt suurtükkidehootuld. Nii koledat suurtükilaskmist ei ole riialased ennem kuulnud. Ümberkaudsuses, mis sõjatulele läheneal, on kõik aknad puruks põrunud. Selles lahingus on meie suurtükituli Saksa kaitsekraawisid hästi tabanud ja mitmed waenlase batareid maikima pannud. Plakani piirkonnas läts meie suurtükitule all waenlase sõjarinnal kuusemets põlema. Mets põles laialt ja tegi waenlasele palju kahju. Metsa põlemise ajal oli Saksa sõjaleerist 12 tugewat lõhkepauku kuulda. Arwata on, et metsatulekahjul Saksa maaalused miinid plahwatasid.

Tuksumi piirkonnas on meie wäed Türeli järwe ümbruses edasi jõudnud. Waenlane oli sunnitud siin meie tule eest taganema ja sai

Klaasist kuu

Kiiewi laatsaretti on [illegible] järel õige palju soldatid to[illegible] kuulidega haawata on saan[illegible] on wäga walusad, arstide [illegible] aga palju wähem hädaohtl[illegible] kuulide läbi saadud haa[illegible] läbi saadud haawade juure[illegible] peaaegu wõimatu. Haawa[illegible] wäga aegamööda kinni.

Kindral Letsh

Kindral Letshitski [illegible] wõitlustes õige rohkem [illegible] wägi, kes Bukowinas wõ[illegible] tuhande mehe wangi wõtnud [illegible] ohwitseri, hulga suurtükka [illegible] saanud.

Kindral Letshitski on sü[illegible] elanik. Oma üleüldise hari[illegible] waimulikus seminaris saanu[illegible] õppinud. Pärast astus ta [illegible] junkrukooli ja sääl jalawäk[illegible] ajal teenides ei paistnud Le[illegible] remat wälja. 27 aastat tee[illegible] polkowniku juures jõudnud, kui [illegible] Esimestest wõitluste päewad[illegible] Letshitski Jaapani sõjas suu[illegible] sai Georgi ordu, kuld [illegible] aunime. Warsti nimetati [illegible] ja keisri saatkonda.

Nii ei ole kindral L[illegible] kõõstmise, ei ka oma ise[illegible] kõrgema hariduse tõttu ülem[illegible] pääasjalikult oma sõjameh[illegible] tõttu.

Praeguse sõja hakatu[illegible] Amurimaa sõjaringkonna [illegible] sõjawäljale ühe wäe koman[illegible]

Kindral Letshitski ei [illegible] tundmata, sest pärast Ja[illegible] 18. korpuse juhataja oli ja [illegible] Tartus asus, elas ta ajutis[illegible]

Sakslaste abi au

Minskis saadud teadet[illegible] austerlastele Wolõnias ja [illegible] wäed nende wõitluserinnast[illegible] 4 diwisjoni appi saatund[illegible] Saksa sõjawägedest wõetud, [illegible] rinna wastu Liidast lõuna [illegible] Toetused tulewad põhja po[illegible] ehitatud Pinski-Koweli ra[illegible]

Wene wõitude mõju

Rumenia sõjaasjatundjat[illegible] versuli" teadete järele, et ku[illegible] edasitungimist endisel wiisil [illegible] Austria wäed warsti jälle [illegible] on, kus nad 1915. aasta a[illegible] on: Karpatide taga. Ja [illegible] jõutud, siis ei ole sakslaste[illegible] oma praegusest Wene fro[illegible] waid peawad ilma wõitlus[illegible] taganema hakkama.

Austrial ei ole mitte w[illegible] wägesid Italia frondilt ä[illegible] hakkasid itallased neile k[illegible] Ka sakslased ei saa lääne [illegible] abi Wene frondile tuua, [illegible] prantslased, inglased ja b[illegible] kohe pääle tungima. „Unit[illegible] hoop, mis wenelased austerl[illegible] sõjalise ja politilise seisukorr[illegible] seadnud.

„Birsh. Wed." õhtuwäljaan[illegible] küll weidi optimistline on, [illegible] wõidud terwe Rumenia [illegible] Unine olek, millesse wiimase[illegible] wastasrind oli sattunud, o[illegible] ajalehed, kes siiamaale ka[illegible] politikat usaldasid, õõneler[illegible] Austria, Saksa ja Bulgaria[illegible] litseb ärewus, niisama Rum[illegible] ringlondades.

Asjatundjad tõendawad, [illegible] otsuste tegemiste eelõhtul [illegible] arenewad sõjawäljal suure[illegible] tundemärkisid olemas, mis [illegible] et Rumenia otsused õige w[illegible]

Wäljaandja cand. jur. [illegible]
Wastutaw toimetaja [illegible]
Дозволено военною [illegible]
Trükitud E. K. Ü. „Postimehe" [illegible]

Soowide muutuses.

Georg Piderit'i järele E. J.

II.

Ta ei räätinud kellegiga selle üle, mis ta teeks, kui tal kakskümmend tuhat taalrit oleks — aga kindel oli, et ta kõik ilu ja toreduse, mis ta selle hiiglasumma eest osta wõiks, Marianne jalge ette paneks.

See ei takistanud teda nüüd kahe eest töötamast. Kõige mure ja töö pääle jõudis ta wiimaks jälle eesmärgile. Ta ei teinud oma eksami hiilgawalt — kuidas oleks see ka nii hulga raskuste juures wõimalik olnud! Ta läli aga ilusasti läbi. Ja kui ta ringi waatas, nägi ta, et Marianne tal juba ammugi käest ära oli libisenud.

Sel ajal suri Philippi isa. Mõni aasta hoolitses ta siis oma ema eest. Ja ta tegi seda häämeelega. Wäikese wana naesterahwa rõõm oma lugupeetud poja — herra ülemkooliõpetaja - üle, aitas tal sellest kergemini üle saada, et Marianne rikka kaupmehe abikaasaks sai. Aga siis suri ka ema; ja ta oli iseäralises meeleolus, kui ta kooli wäheajal reisides oma sõbra Karliga, kes isa wabriku enese kätte oli wõtnud ja täiendamud, linnamüüri kõrwal pirnipuu all seisis.

„Kas sa mäletad weel?" küsis Karl, „kuidas Klaus sulle kakskümmend tuhat taalrit lubas. Mis teeksid sa nüüd, kui see raha sul käes oleks?"

„Ma kutsuks sind enese juurde Berlini, siis mõtleksime peenikese õhtusöögi ja hää klaasi weini juures häade ja tõsiste tundide pääle oma elus."

„Mõtleksime?"

„Kas sa tahaks kõige üle weel kord räägida — päewawalgele tuua, arutada?"

„Ei, muidugi mitte! Sul on õigus, Philipp. Kõige ilusam on elus ikka elurõõm ja tagant järele rääkimine on minu arust ülearune. —

Philipp waatas puu poole, mis uhkesti oma wilja kandis ja ütles wähe paatosega: „Ta on nagu elu, täis kuldset wilja — see ei ole igaühele kättesaadaw — inimene õpib aru saama ja ennast leidma."

Kui siis aastate pärast Karl oma wana sõbra Berlinis üles otsis, said nad ka ilma kõwa weinita läbi. Nad jõid nõrka weini ja kaebasid rheumatismuse üle.

„Kui mul nüüd —" ütles Philipp.

„Kakskümmend tuhat taalrit oleks" — ütles Karl wahele.

„Siis reisiks ma siit niiske nowembriilma eest kuhugi mere randa päikesepaistele."

„Kas oled sa Klausist midagi kuulnud? Kas on ta oma teenandimäe leidnud?"

„Ma ei ole temast midagi kuulnud, aga ma usun weel tänapäew kindlasti, et kui tema leidnud oleks, — täidaks ta oma lubamist."

Ja Philippil oli õigus.

See oli mõni päew enne tema seitsmekümnendat sünnipäewa. Tal oli — pika haigeoleku järele, — peaaegu waluta päew. Noor halastaja õde tahtis parajasti tema tooli päikese paistele sõidutada, kui kirjakandja kirja tõi, mis kaugelt oli tulnud.

„Lugege ta mulle ette, õde Marianne," palus Philipp Mors. Oma palawiku jampsimistes oli ta noore armastusewäärilise walgetwerd neiule selle nime annud, ja neiu oli sellega rahul, kui ta nägi, et see wanameest rõõmustas. Kirjas seisis:

„Armas Philipp:

Teeman dimäge ei leidnud ma meie plaanedilt. Ainult wähese osa toitu, millest ainult minule jatkus. Ma ei ole tee pääle maha jäänud ega mõne kaastundliku aia taga surnud. Mul ei ole, nii kaua kui elasin, kunagi wõimalik olnud kakskümmend tuhat taalrit ära anda. Nüüd annab mu arst, kes ial ei eksi, mulle weel mõni päew aega. Ma tarwitan neid, et oma maapäälseid asju õiendada. Wiimaks saawad need kakskümmend tuhat taalrit sinu kätte jõudma. Mind rõõmustaks see, kui sa neist weel mõnu saaksid tunda. Sind rõõmustab aga, et ma oma sõna pidada wõisin.

Mereröövlilks oled sa liig wana ja aeg on selle eest hoolitsenud, et rektor Erb ja tädi Line sinu majasse tulla ei saa, kui sa ta enesele ostma peaksid. Ela hästi, armas sõber — ma ütlen kindlusega, minu elu oli elamise wäärt. Sinu sõber Klaus Mittler."

Philipp Mors istus oma ratastoolis ja waatas kirja pääle, mida armastusewäärilise õde käes hoidis. Kas see unenägu oli?

Ta ei teadnud seda tõesti mitte. Ta läli ilusasti kõlas pehme hääl, mis sõbrast jutustas, kes sõna oli pidanud.

Ta palus: „Marianne, sõiduta minu kõrwale päikesepaistele."

Õde sõidutas ta akna juure. Sääl nüüd Philipp Mors ja waatas haigeaeda; tal ei olnud ühtegi soowi ja ta ei ole ka kodu on ja tal enam on kui kõik mandimäe warandused; kõik pirnipuu wilja tema jalge ees, kõik maailma teadused tema omad, tal oli sõber, kes sõna pidas. armastusewäärilise Marianne seisis temawal päikese paistel. . . (Lõp

Wäljaandja cand jur. J. Tõntsson.
Wastutaw toimetaja H. Rebane
Дозволено военною цензурою.

Üks wäike partii

ehk kaari wikatid

7 ja 7½ kätt pikad, olen saanud ja soowitan tarwitajatele.

E. Günther

Kaubahoowis nr. 26.

4. juunil 1916 a. kell 12 päewal on Woka wallawolikogu ees sõtta kutsutud

walla ja kohtukirjutaja asetäitja

walimine. Paluksite kirjalikult (Чудлейгъ, Эстл. губ.) üles anda ehk isiklikult walimistele ilmuda.

Wallawanem Treimann
A. A. kirjutaja A. J. Müller.

Awanduse walla- ja kohtu-

kirjutaja walimine

on 6. juunil s. a. kell 12 päewa. Palk wallakirjutajal 450 rbl. ja kohtu kirjutajal 150 rbl.

Wallawanem P. Laur.
Kirjutaja E. Wainomets.

Kaitsetööliste drushinad.

Kohe on tarwis alaliste tööstuste artellidesse **punseppi, mullatöömehi, saagijaid, seppi, mustatöölisi** jne. initmesuguste teede, nagu raudtee, kiwitee ja kruusatee tegemise, kui ka teiste ehituse töödepääle. Tingimised: Ülespidamine kroonu poolt, sõit mõlematesse lõpupunktidesse maksuta, palk kindlaks määratud. Sissekirjutamise juures on pass tarwilik. Tööle saatmine kohe pääle tohtri läbiwaatamise. Üles anda Tartus, turu ääres Poodi uul. nr. 9, Gensi majas, kl. 10—6 p. Ülesandmisi wõtawad wastu kõik Tartu maakonna wallawalitsused.

APOLLO = APOLLO

1., 2. ja 3. juunil.

Suurepäraline eeskawa: 2 draamat ja fars Hanshonkowi wabrikust

Kättemaksmise leek.

Kino-draama 3 osas, prl. Lydia Kuranti ja hra Mario Ausonia osawõtmisel. — 1. osa: Metsloomade keskel. — 2. osa: Naistaltsutaja armastus — 3 osas: Tulekahju. Isiklikud teenused. Wäga lõbus fars, 2 suures osas. A. Hanshonkow ja Ko wabrikust. Garibaldi elust Mõistatus (Surma pärli). Kaasakiskuw draama 3 osas.

Soowitan wärskeid

Soome silka

pätti ja naela wõisi. 4 ja 5 tollised naelu kasti ja naela wõisi.
Pihkwa uul. 51 H. Mändik.

Tallinna linna teede ehituse kommisjon tarwitab suuremal arwul labida

turbalõikajaid.

Kuiwa kubiku turwa eest maksetakse 10—12 rublani. Lähemaid teateid saab kommisjoni kantseleist Nunne uul. 2, krt. 3, igapäew kella 12—1.

Bensini I. sorti,

bensini II. s., terpentini, waiget naftat, waselini ja masina õli

on saanud suuremal hulgal ja soowitab

Petrogradi rohukaupl. Omanikud J. Lill ja M. Hakkaja.
Kõnetraat 125. — — — — — Kõnetraat 125.

Leewaku wabrik ostab puhtaid

maa lamba willu

ja maksab kõrget hinda. Kirjad Räpina kauba.

Soowitan jälle uuesti saadud

silka

naela ¼, ½ ja pütiga Riia uul. 41, A. Peebel.

Wanemuise sinfonia orkester.
Täna, 1. juunil
— — KONTSERT. — —
Juhatab J. Awik.

Wanemuine. — Täna, 1. juunil, Wallpurgi öö harjutus, Kommertskoolis k. 8 õ. Kõikide ilmumine tingimata tarwilik, sest ettekanne on lähedal. Juh. Awik.

Otsitakse **korterit** 1. augusti ehk warem 3—5 toaga (alaliste elanikkudele). Pakkumised palat. sit. nr. 34 all.

Lue-Kambja mõisas on häid **seemne otre** müüa. Mõisawalitsus.

30. maist müüakse **mööblit** kapid, woodi, lauad., pildid ja muud kl. 3—6 Riia uul. 3-a, krt. 2.

Müüa paksu akna klaasi 60 × 20 tolli Tallinna uul. 28, krt. 2.

Müüa 1000 puuda kuiwatatud **priima kaeru,** Mõtta mõisas, à puud 2 rbl. wäljaandmine iga laupäew. Walitseja.

Kellel on? juuni kuul 1 ehk 2 tuba köögiga ehk keetmise kohaga (mööbliga wõi ilma) wälja üürida pikema aja pääle. Kohe kirjalik. teatada Aleksandri uul. 38, krt. 10, ehk suusõnalik. kella 3—5 p. l.

Seepi juhtumisel müüakse Aleksandri uul. nr. 26. krt. 2.

Woorimehe korter aada Waleria uul. nr. 14.

Soowin osta **jääkappi** Pakkum. Lille uul. nr. 11, krt. 2.

Kogu **wanu kasta** on müüa Tähe uul. 61 aptegis.

Kõige paremat **piima ja wõid** on iga päew saada Tähe uul. nr. 101 poodist.

Kõige odawam seina- ja taskukellade parandamise töö koht on Tartus Petrogradi uul. nr. 46. M. Preeks.

2 mööbliga tuba perekonnas wälja üürida haritud meesterah. Riia uul. 16, krt. 2.

Juhtumisi **müüakse** ainult paar päewa willast- ja pesuriiet ja kogu tasku nuge Gildi uul. 4.

Mööbliga toad on suwe kuudeks wälja üürida. Lootuse uul. 19-b.

Rauda 2 × ½ tolli paks on müüa Pihkwa uul. 14, sepa juures.

Müüa wähepruugitud **lapsewanker** Aleksandri uul. 51, krt. 15.

Korterit 5 toa ja köögiga on tarwis. Adress: postikast nr. 16 Tartus.

Papiiti on müüa Waleria uul. 31.

Raba iga päew suurel mõõdul saada Pärmi wabrikus.

Soowitan:
Riia wärnitsat,
Masina õli
n., p. ja waadi wiisi.
Maaleri lakki
Tisleri liimi
rohelist, kollast, punast ja musta maad jne.
Tapetid
suures wäljawalikus.
Weski uul. 28, Rahukogu ligidal. Telef. 186.
P. Sohnwald.

Täna IMPERIALIS ja IDEALIS huwitaw eeskawa

Suurepäraline kinematografi osa.

Balleti truppe jumalaga jätmise tuluõhtu

Lugege müüri- ja lendlehtesid. Muusika klounid GOLL-GOLLO. Lugege müüri- ja lendlehtesid.

„Weskitimi materjali"
П. В. Саретокъ,
г. Рыбинскъ, почт. яш. 9.

Kursus keetmises ja majapid. hakkab 6. juunil s. a., kestab ainult 2 näd. Ennelõunat tegelikult keetmise õpetus, päält lõunat ettelugemised ja seletused majapidam. juhatuses. Tartus, Petrogradi uul. 54. Kursuse juhataja M. R. Sower.

Elwa Nuttil **suwe-korterid** mitmes suuruses on üürida. Läh. teated Kalamehe uul. 51, P. Jänes.

Hää töökohune müüa Meltsiweski uul. 68, krt. 8.

Hääd seltsi **kapsa taimi** on müüa Weeriku akewis Weeriku uul. nr. 1.

Ärareisimise pärast on müüa **paar hobust** wõrs ka ratsasõiduks tarwitada Lähem. teat. Tiigi uul. 43 tallipoiss Nosulu käest.

Хорошіе охотничьи и рыболовные сапоги съ длинными голенищами продаются Узнавать въ редакціи подъ именемъ Р. В.

Müüa on 2 neljatahwliga **toa ust** üls luhwt aknaid hõõwlipink riistadega ja kahepoolega kapp. Lihapoodi uul. nr. 4.

Töö pakkumised

Aednik otsib kohta gor. Вейсенштейнъ Перновская, 152, Эстл. губ.

Tarwitatakse **junstumeistert,** soowitaw oleks naisterahwas, kes isekranis Hollandi juustu walmistamises osaw on ja ka majapidamist tunneb, palga tingimised saata: Пост. ст. Черновское имѣніе Чукалы Э. Я. Андесту Нижегородской губ.

Masserijat (naisterahwast) on tarwis maale. Pakkumised saata kuni 3. juunini Tartusse Liiwimaa wõõrastemaja von Zeddelmannile.

Meieri poissi ja tüdrukut maja tallituse pääle ilma põllutööta tarwitatakse maale, kaupa teen pühapäew 5. juunil kell 12 l. a. Tartus Suurekturul nr. 14 hra Saani juures.

Juustumeistrit ja poissi on tarwis hää palga eest. Kaupa tehakse Tähtwere mõisas.

Korralikku **tüdrukut** on tarwis Jaama uul. 30.

Otsitakse **üksiteenijat ja lapsetüdrukut** Aia uul. 67, teisel korral.

Otsitakse maale **naisõpilast** järelaitajaks suwe kuudel. Tähe uul. 69, krt. 2.

Pesunaist on tarwis Kalda ja Hobuse uul. nurgal pesukotta.

Linna lähedale maale talusse on **tüdrukut** kohe tarwis. Kaupa tehakse Fortuna uul. 14.

Tarwitatakse wana **naisterahwast** Wallikraawi uul. nr. 11, krt. 6.

Noortuneest on tarwis rauatöö pääle, teatust saab Pihkwa uul. 2, söögimajas

Tarwitatakse **tüdrukut** Petrogradi, peab ka wähe Wene keelt mõistma. Palk 15 rbl. kuus. Ka mõisasepp ja hoowipoiss maale leiawad kohta. Üles anda koha kuulam. kont. Lossi uul. 12.

Kroonu kontorisse tarwitatakse koolis käinud **poisikest** Eesti keele teadmine tarwilik. Ilmuda Jakobi uul. 62, k. 10—2 p. ja 4—6 p. l.

Lukusepa õpilane leiab kohta. Lossi uul. 4.

Karjalast on tarwis kaupa tehakse 1. juunil Petrogradi uul. 65.

Soowitakse möldrit weskiwesti pääle, kes iseseiswalt jahwatada oskab. Meltsi uul. 51, krt. 5.

Pagari töölisi ja õpilast on tarwis Aleksandri uul. 41-a, wõib ka naisterahwas olla, kes tööd tunneb.

Ärasõiduks Wenemaale on kohe tarwis **junstumeistri-abi** ehk õpilast. Pärast saab koha 600—700 rbl. aasta palgaga. Kaupa tehakse 2. juunil Jurjewis kella 5—8 Holmi uul. poodis nr. 9.

Tüdrukut on tarwis. Pikk uul. nr. 16.

Leiwatastjat on tarwis Turu uul. nr. 45.

Tüdruk ja poiss saawad kohta, järele küsida Wanemuise ennekuu pidajalt.

Korralikku 14—16 a. **tiitarlast** tarwitatakse kerge talituse pääle Jaama uul. 22, krt. 2.

Sawi nõude **treialid** tarwitatakse alalise töö tarwis ja kõrge palga eest. Lähemat Kommerts wõõrastemajas nr. 9 Tartus

Tüdruk, kes põllutööd ja karjatalitust tunneb, saab kohta. Kaupa teeb H. Laas, Petrogradi uul. nr. 3.

Talitajat, Wene keelega on tarwis hää palga eest. Lootuse uul. 19-b, hoowi majas.

Tisleri õpipoissi on tarwis. Kaupa tehakse Tõnnofi juures Küütri uul. nr. 3.

Nais-meierid
Nais-futtermeister
Kubjas
Meierid
Aidamehed
Kontoristid
leiawad kohtasid. Dejateli kontoris Aleksandri uul. 7.

Tarwitatakse **naisi** aeda kitkuma Kroonuaia uul. 42.

Potisepad ja määrijad poissi leiawad pikema aja pääle töö Kiwi uul. 75, krt. 3.

Lukusepa ja õpipoissi masina tööde pääle on tarwis Petrogradi uul. 63.

Tüdrukut üksiteenijaks on tarwis Petrogradi uul. 113, II kor.

Puusaagijad leiawad hääd teenistust Kappa jaama ligidal. Lähemat teadmist Turu uul. 104.

Wõru linna aptek tarwitab kohe **õpilast,** wõib ka algaja olla. Üles anda Wõru linna walitsusele.

Otsitakse kohe wilunud **plekiseppi** hää palga eest. Lähemat Jõe uul. 1, krt. 3.

Õpipoissi 15—16 a. kohaliku keeltega, tarwitatakse kohe Riia u. 30, poodi.

Tüdrukut, kes Wene keelt räägib, otsitakse Küütli uul. 1, kaupl. 3.

Põllutöölised leiawad hääd teenistust. Kaupa tehakse 4. juunil, kell 11 hom. Dejateli kontoris, Aleksandri uul. nr. 7.

Majahoidjat, kelle naene talitada wõib on tarwis Tööstuse uul. 1-a sääl samas on ka korterid 5 toaline ja 2 toaline ja üksikuid mööb. toad kohe wälja üürida.

Tüdrukut on tarwis linna lähedale maale, kaupa tehakse Petrogradi uul. 45, majaomaniku juures.

Tüdrukut on kõiki tarwis. Söögiturg 4. Wastu juustu pooda, söögimajasse

Karjapoissi 14—15 a. ja üht meest põllutöö pääle on tarwis, teatust saab Raatuse uul. 48, teemajast.

Otsitakse **tüdrukut** maale. Wäike-Põik uul. 2, krt. 1. Palun tulla täna kella 8—10 p. l. ja homme k. 9—11 e. l.

Kingsepa töölisi ja õpilasi on tarwis uue ja wana töö pääle. Küütri uul. nr. 2, A. Reinolts.

Imawere Masinatarw.-Ühtsus tarwitab **masinisti** isesõitwa rehepeksu masinale.

Sootaga rehepeksu Masina-Ühisus tarwitab **masinisti** 1916 a. pääle. Soowijaid palutakse ilmuda Sootaga wallamaja juurde 12. juunil 1916 a. kell 4 pääle lõunat. Eestseisus.

Teenija tüdruk kes Wene ehk Saksa keelt räägib wõib ennast üksi anda. Aleksandri uul. 41-b krt. 2.

Sulased ja põllutöölised, aasta pääle ja kuu wiisi ja päiwiti, põllutööle ja aiatööle tarwitatakse, kaupa teeb H. Laas, Petrogradi uul. 3

Tunda antakse Wene keeles ja teistes õpeainetes Jaama uul. 22, kort. 2.

Tundisid Wene keeles ja mitmesugustes teistes õpeainetes antakse Wäljanäituse uul. nr. 1, krt. 2. Sõõlsamas saawad ka gümnasiumi tüdarlapsed siigiste järel eksamite wastu aidatud.

Wõimund naiskoolitõpetaja annab odawasti **tundisid** kõigis õpeasjus Jaani uul. 34, krt. 1, ti. kella 10—12 ja 2—4

Tagawarawäeliste perekondade **abiraha wäljaandmine** homme 2. juunil kella 10-nest kuni kl. 2-ni lõunal. Ideali ruumites Tähe uul.

Leiwategijad! Täielikud leiwategemise riistad on müüa Walgas Wladimiri uul. nr. 4.

Realkooliõpilane 6 klassist **annab tundisid** ja walmistab järeleksamitele Raatuse uul. 25, krt. 5.

Shilowa gümnasiumi 7-nda klassi õpilane annab suwel linnas **tundisid,** on walmis ka kosti ja korteri eest maal haritud perekonnas Wene keele kõneharjutusi lastele andma. Küsida Riia uul. 131, korter 2, kella 3—5. 8

Hää praktikaga, haritud noormees soowib **abiwalitseja ehk mõisakirjutaja** kohta suurema mõisa pääle. Palk. Уммельское вол. правл., перед. X.

Meier otsib kohta, mõistab rõõsa ja hapukoore wõid, sworokki, backsteini ja Schweitsi juustu jne. walmistada. Olen kroonu teenistusest waba, kirjad palun saata Wiljandisse H. Leokese ärikpl. tähe all Meier. 7

Neiu, ootan Teid rahatoti järele. Lootsiku pidaja L. Pruus.

Isamaa kaitsjana kodumaalt lahkudes. Minu armsad wanemad, wend, õde, sugulased, sõbrad ja tuttawad jätan teid kuni rõõmsa jällenägemiseni **jumalaga!** Karl Padernit, Tähkwerest.

Kallist kodukohast lahkudes ja tumedale tulewikule wastu minnes hüüan wimast korda oma südamest armastatud isale, emale, wennale, õele, sugulastele ja iseäranis oma armsamale **jällenägemist!** Julius Jäär, Aakrest.

Hääd jällenägemist! armsad koolilapsed. Teie kooliõp. Elmar Kadaja.

Kroonuteenistusesse minnes ütleme armsa wanematele, sugulastele, sõpratele, ametiwendadele ja õdedele **hääd jällenägemist!** kootes, et lahkamine on kõik weel jällenägemine. Turmikooli õp Jaan Herman Kuiastist, Peeter Keswatera, Aleksander Elias Sangastest.

Kallist kodu lahkudes, armaid hoidma ja kaitsma minnes, jätan oma armsad wanemad, õde ja sõpra **jällenägemiseni!** 27. V. 16. Ernst Jaanson, Kawilbast.

Mehemeel ei tunne tusta,
Au ei jalli ahastust.
Tugewus ta tugi, miska
Läbi raiub raskusest, wanelasten.

Kodumaalt lahkudes ja elu saatuse tulewikule wastu sammudes jätan tja, ema, wendi õdesid kõik tuttawaid ja kodumaa neidusid ieäranis A. A. kuni rõõmsa **jällenägemiseni!** Friedrich Sihwer Tormast.

Tartust lahkudes ja tumedale tulewikule wastu minnes hüüan wimast korda oma südamest armastatud emale, õele, wennale, sugulastele, kõikidele tuttawatele ja iseäranis oma armsamale hääd ja rõõmsat **jällenägemist!** August Reksnik, Kirepist.

Welsker **A. Niemar**
Haigete masserimä
— ja arstline wõimlemine
igapäew kella 10—1 e.
„ „ 3—6 p
Raatuse uul. nr. 28, kor

Kodumaalt kaugel **terwitam** kõiki kodumaalasi, ni wanemaid, wendasid, õd sugulasi, sõpru, tuta ja kõiki Eesti neidusid
Leopolt Ig
August To
Johan Puls
Johannes
Adress: г. Гельсингфо Уніонская, 41, островъ М лото.

Kallilt kodumaalt lahkude kroonuteenistusesse minnes wanemaid, wendi, õdesid, su sõpru ja Eesti neidusid r **jällenägemise** Willem Peerand, Lain

Kallist kodust lahkudes ja rutina Staraja-Russasse jätame armsaid omaksed, su sõpru ja iseäranis noori ne kuni kalli **jällenägemise** Aleksander Mittag ja Joh Kruule, Päidlast.

Jätan kõiki sõpru, tutt isa, ema ja oma kallimat **jumalaga** August Helm, Laiu

Kodumaalt lahkudes ja k teenistusse minnes, jätame sugulasi, sõpru, tuttawaid ja iseäranis Eesti neidusid **jällenägemisen** Otto ja Jaan Kelder, Koor

Wõõdest teh tiirituraamatu mitudi mõne aasta eest Kod õpetaja P. Walteri kaan jonil ära. Ostja nime pal köster J. Saulile lahkesti te et täh. kotti wõimalikul E. R. Museumile omandad

Kana on tulnud Raatuse uul. 27. kätte wõib saada, sõõgt ja tuse kulu eest.

Kadus 27. mail **rahakott,** Tartust wälja sõites wõi pääle, umbes 80—90 ru Ausat leidjat palutakse ära Tartu Tähe uul. 86, k Puhja-postijaoskonda. Leidj pool rahast omale.

Lillemüüja wanainimene **kootas** 28. mail rahakoti wäikese maga Raatuse pl. Palub leida at „Postimehe" lal ära Maesterahwa **kuld uur** on Suurelt turult kuni nadi uul. minnes kaduma Palutakse waewataju eest ä H. Tõllemanni uuri kaup Promenadi uul. 11.

22. aprillil kadus ära **kollane summa** ühes Põllutöö Ministeriumi loomade märkimise teatelehe Tõnuta mõisast Muustaku. Kes kätesaamiseks teadusta 10 rbl. waewatajat, Гельмская ул. 12

Eile 31. mail kadus Ow Tartu sõites wankri pate. **telje kapse** ära. Palutakse hää wa eest ära tuua Kiwi uul. 64,

Palun seda **woorimeest,** kes kesknise pühapäewa õhtu Kau Saekoja uul. sõites pääle tatud nahka ära tuua, Kau nr. 11. P.

Kollane Italia tõugu **kana kadunu** palutakse waewataju eest ä Fortuna uul. nr. 23, krt.

Печатать разрѣшено полиціею. — Юрьевъ, 1-го іюня 1916 г. — Trükitud „Postimehe" trükikojas, Tartus.